

**POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W GRODZISKU MAZOWIECKIM
05-825 GRODZISK MAZOWIECKI
UL. Żwirki i Wigury 10**

**OCENA STANU SANITARNEGO
POWIATU GRODZISKIEGO
w 2021 ROKU**

Państwowy Powiatowy Inspektor
Sanitarny
w Grodzisku Mazowieckim

mgr Halina Sankowska

SPIS TREŚCI:

- I.** Informacja ogólna
- II.** Ocena stanu sanitarnego obiektów objętych nadzorem przez Sekcję Higieny Komunalnej
- III.** Ocena stanu sanitarnego obiektów objętych nadzorem przez Sekcję Higieny Żywności i Żywienia
- IV.** Ocena stanu sanitarnego obiektów objętych nadzorem przez Sekcję Higieny Pracy
- V.** Nadzór epidemiologiczny
- VI.** Ocena stanu sanitarnego zakładów nauczania i wychowania
- VII.** Działalność oświatowo – zdrowotna i promocja zdrowia
- VIII.** Nadzór zapobiegawczy

I. Informacja ogólna

Państwowa Inspekcja Sanitarna wypełnia zadania z zakresu zdrowia publicznego, określone w Ustawie z dn. 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t. j. Dz.U. z 2021 r., poz. 195). Swoje zadania realizuje poprzez nadzór bieżący i zapobiegawczy. Organem inspekcji, jako organu rządowego administracji zespolonej w powiecie jest Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, któremu podlega stacja sanitarno-epidemiologiczna. W powiecie grodziskim funkcję Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego pełni Pani Halina Sankowska. Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna ma siedzibę w Grodzisku Mazowieckim, przy ul. Żwirki i Wigury 10.

Działalność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grodzisku Mazowieckim oraz działających w jego imieniu pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej obejmuje terytorialnie powiat grodziski, który jest położony w zachodniej części Województwa Mazowieckiego. Powiat ten zamieszkuje ponad 91 tys. mieszkańców na powierzchni 367 km². W jego skład wchodzi 6 gmin: Miasto i Gmina Grodzisk Mazowiecki, Gmina Baranów, Gmina Jaktorów, Gmina Żabia Wola oraz miasta Milanówek i Podkowa Leśna.

W ramach prowadzonej działalności inspekcja sanitarna w powiecie grodziskim w roku 2021 sprawowała nadzór bieżący nad warunkami:

- o higieny środowiska – nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia, czystością powietrza, gleby, wód i innych elementów środowiska, a także nadzór nad należytym stanem higienicznym nieruchomości, zakładów pracy, obiektów użyteczności publicznej, dróg, ulic i środków transportu;
- o higieny w zakładach pracy – ocena warunków zdrowotnych środowiska pracy, zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych i innych związanych z warunkami pracy; nadzór nad wprowadzaniem produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej;
- o higieny procesów nauczania i wychowania – ocena warunków higienicznych w placówkach oświatowo-wychowawczych i wypoczynku oraz sprzętu tam używanego, a także nadzór nad higieną samych procesów nauczania;

Prowadzono nadzór nad:

- o warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku – ocena warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności, nadzór nad warunkami żywienia zbiorowego, nadzór nad jakością zdrowotną żywności oraz ocena warunków produkcji i obrotu przedmiotów użytku, materiałów i wyrobów do kontaktu żywnością, kosmetyków i innych mających wpływ na zdrowie ludzi;
- o warunkami, jakie powinien spełniać personel medyczny i pomieszczenia, w których udzielane są świadczenia zdrowotne.

Ponadto pracownicy inspekcji sanitarnej realizowali zadania w zakresie:

oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia – organizowanie, prowadzenie i koordynowanie działalności oświatowo-zdrowotnej, w tym inicjowanie przedsięwzięć popularyzujących zasady higieny otoczenia i zapobiegania chorobom, zaznajamianie z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, propagowanie zdrowego stylu życia i aktywności własnej społeczeństwa na rzecz zdrowia, ocena i wspieranie działalności oświatowo-zdrowotnej szkół i placówek oświatowo-wychowawczych;

zapobiegawczego nadzoru sanitarnego – uzgadnianie projektów planów zagospodarowania przestrzennego, uzgadnianie dokumentacji projektowej w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych, uczestnictwo w dopuszczaniu do użytku obiektów budowlanych;

działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej – dokonywanie analiz i ocen epidemiologicznych, przyjmowanie i rejestrowanie zgłoszeń podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne, nadzór nad szczepieniami ochronnymi, dystrybucja szczepionek, poradnictwo w zakresie spraw sanitarno-epidemiologicznych, opracowywanie programów działalności zapobiegawczej i nadzór nad ich wdrażaniem przez placówki medyczne.

monitorowania zatruc środkami zastępczymi - monitorowanie przypadków zatruc / zgonów środkami zastępczymi, nadzór nad wytwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych, kontrola przestrzegania przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, dotyczących prowadzenia przez przedsiębiorców działalności w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowej substancji psychoaktywnej, w tym w postaci mieszaniny lub w wyrobie.

II. Ocena stanu sanitarnego obiektów objętych nadzorem przez Sekcję Higieny Komunalnej

I. Jakość wody przeznaczonej do spożycia.

1. Wprowadzenie

Bieżącym nadzorem Sekcji Higieny Komunalnej objętych było 18 Stacji Uzdatniania Wody, 12 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę, 2 wodociągi wykorzystujące wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia zaopatrujący budynek użyteczności publicznej oraz 1 wodociąg wykorzystujący wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia zaopatrujący obiekt agroturystyczny. Łączna liczba ludności zaopatrywanej w wodę wynosi ok. 90 tys. mieszkańców. Na terenie powiatu grodziskiego woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia ludności pochodzi wyłącznie z ujęć głębinowych. W celu dokonania oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pobierano próby wody z punktów wyznaczonych na sieciach wodociągowych zgodnie z harmonogramem na rok 2021.

2. Jakość wody.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli, wyników analiz badanych próbek wody prowadzonych przez Inspekcję Sanitarną oraz wyników badań przeprowadzanych przez właścicieli i zarządców wodociągów w ramach kontroli wewnętrznej można stwierdzić, że woda dostarczana przez wszystkie 15 wodociągów, spełniała wymagania zawarte w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r., poz. 2294). Sporadycznie występowały przekroczenia parametrów fizykochemicznych i mikrobiologicznych. W wyniku przeprowadzonych działań naprawczych (chlorowanie i/lub płukanie sieci), zarządcy wodociągów doprowadzili za każdym razem do przywrócenia jakości wody do wymogów obowiązującego rozporządzenia, co potwierdzone jest sprawozdaniami z badań.

3. Charakterystyka urządzeń zaopatrujących ludność w wodę.

3.1. Wodociągi o wydajności <100m³/dobę

Wodociąg publiczny Cegłów

Wodociąg zasilany jest wodą pochodzącą ze Stacji Uzdatniania Wody w Kaskach i Stanisławowie (w roku 2021 Stacja Uzdatniania Wody w Cegłowie nie dostarczała stale wody do wodociągu). Ujęciem wody dla wodociągu są studnie głębinowe zasilające Stację Uzdatniania Wody w Kaskach i Stanisławowie. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano trzykrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej siedem razy. W dwóch próbkach wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono przekroczenie parametru mikrobiologicznego – bakterie grupy coli. Przekroczenia w zakresie ww. parametru zostało niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

W sierpniu 2021 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z

2019 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu (brak kontroli w 2020 roku z powodu konieczności wykonywania innych działań związanych z sytuacją epidemiczną w kraju).

Wodociąg lokalny Kasperek

Na terenie Gminy Milanówek przy ul. Brwinowskiej 2D zlokalizowany jest budynek użyteczności publicznej wykorzystujący wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia, w którym działalność gospodarczą prowadzi podmiot – Europejskie Przedszkole Niepubliczne "Kasperek" Stajenko Spółka Jawna z siedzibą przy ul. Noskowskiego 2/47 w Warszawie. Produkcja wody przez ww. podmiot wynosiła 3 m³/d. Podmiot dostarczał wodę dla ok. 140 osób. Ujęciem wody dla wodociągu jest jedna studnia głębinowa. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach kontroli wewnętrznej cztery razy. W jednej próbce wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono przekroczenie parametru mikrobiologicznego – ogólna liczba mikroorganizmów. Przekroczenie w zakresie ww. parametru zostało niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

3.2. Wodociągi o wydajności 100 – 1000 m³/dobę

Wodociąg publiczny Dąbrówka

Wodociąg o produkcji wody 824 m³/dobę zaopatruje łącznie z wodociągiem publicznym Grodzisk Mazowiecki 47500 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu są dwie studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano trzykrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej siedem razy. W trzech próbkach wody pobranych w ramach nadzoru sanitarnego lub kontroli wewnętrznej stwierdzono przekroczenia. Wszystkie dotyczyły parametru fizycznego – zapach. Przekroczenia w zakresie ww. parametrów zostały niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

W lipcu 2021 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2019 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu (brak kontroli w 2020 roku z powodu konieczności wykonywania innych działań związanych z sytuacją epidemiczną w kraju).

Wodociąg publiczny Stanisławów

Wodociąg o produkcji wody 185 m³/dobę zaopatruje 1049 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu jest jedna studnia głębinowa. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano raz, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej pięć razy. W jednej próbce wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono przekroczenie parametru fizycznego – barwa. Przekroczenie w zakresie ww. parametru zostało niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

W sierpniu 2021 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2019 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu (brak kontroli w 2020 roku z powodu konieczności wykonywania innych działań związanych z sytuacją epidemiczną w kraju).

Wodociąg publiczny Kaski

Wodociąg o produkcji wody 619 m³/dobę zaopatruje 4196 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu są dwie studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano raz, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej sześć razy. Badania wody nie wykazały przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

W sierpniu 2021 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2019 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu (brak kontroli w 2020 roku z powodu konieczności wykonywania innych działań związanych z sytuacją epidemiczną w kraju).

Wodociąg publiczny Żelechów

Wodociąg o produkcji wody 806 m³/dobę zaopatruje ok. 4200 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu są trzy studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano dwukrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej dziewięć razy. Badania wody nie wykazały przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

W sierpniu 2021 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2019 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu (brak kontroli w 2020 roku z powodu konieczności wykonywania innych działań związanych z sytuacją epidemiczną w kraju).

Wodociąg publiczny Bartoszkówka

Wodociąg o produkcji 288 m³/dobę zaopatruje ok. 2200 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu są dwie studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano trzykrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej sześć razy. W jednej próbce wody pobranej w ramach nadzoru sanitarnego stwierdzono przekroczenie parametru mikrobiologicznego – bakterie grupy coli. Przekroczenie w zakresie ww. parametru zostało niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

We wrześniu 2021 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2019 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu (brak kontroli w 2020 roku z powodu konieczności wykonywania innych działań związanych z sytuacją epidemiczną w kraju).

Wodociąg publiczny Musuły

Wodociąg o produkcji wody 529 m³/dobę zaopatruje ok. 3000 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu są cztery studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano jeden raz, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej pięć razy. Badania wody nie wykazały przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

We wrześniu 2021 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2019 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu (brak kontroli w 2020 roku z powodu konieczności wykonywania innych działań związanych z sytuacją epidemiczną w kraju).

Wodociąg publiczny Podkowa Leśna

Wodociąg o produkcji 411 m³/dobę zaopatruje ok. 3385 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu są trzy studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano trzykrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej pięć razy. W próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

We wrześniu 2021 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2019 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu (brak kontroli w 2020 roku z powodu konieczności wykonywania innych działań związanych z sytuacją epidemiczną w kraju).

Wodociąg publiczny Kozery Nowe

Wodociąg o produkcji wody 480 m³/dobę zaopatruje łącznie z wodociągiem publicznym Bieganów 10170 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu jest jedna studnia głębinowa. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano czterokrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej osiem razy. W próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

W sierpniu 2021 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2019 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu (brak kontroli w 2020 roku z powodu konieczności wykonywania innych działań związanych z sytuacją epidemiczną w kraju).

Wodociąg lokalny Szpital Zachodni

Na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki przy ul. Dalekiej 11 zlokalizowany jest budynek użyteczności publicznej wykorzystujący wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia – Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Szpital Zachodni im. Św. Jana Pawła II. Obiekt został objęty nadzorem przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grodzisku Mazowieckim od 1 marca 2020r. Produkcja wody przez ww. podmiot wynosiła 162,50 m³/d. Podmiot stale dostarczał wodę dla ok. 700 zatrudnionych osób oraz pacjentów szpitala. Ujęciem wody dla wodociągu są dwie studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano jeden raz, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej pobrano osiem razy. W sześciu poborach prób wody stwierdzono przekroczenia. Pierwsze dotyczyło parametru mikrobiologicznego i fizycznego – ogólna liczba mikroorganizmów i barwa, drugie parametru fizycznego – barwa, trzecie parametrów fizycznych – barwa i zapach, czwarte parametrów fizykochemicznych – mangan i barwa, pozostałe dotyczyły parametru fizycznego – barwa. Przekroczenia w zakresie ww. parametrów zostały niezwłocznie usunięte. Jedyne barwa została nieznacznie powyżej normy. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi. W roku sprawozdawczym przeprowadzono kontrolę w zakresie poboru prób wody pod kątem obecności bakterii Legionella Sp. Próby pobrano w następujących punktach:

- w łazience przy sali Nr 13 V piętro Oddział Wewnętrzny,
- w łazience przy sali Nr 11 III piętro Oddział Chirurgii,
- w łazience (węzeł sanitarny) III piętro Oddział Neurologiczny,

- w łazience przy sali Nr 1 I piętro Oddział Ortopedii,
- w sali intensywnej opieki medycznej parter Oddział Pediatrii

W żadnej z ww. próbek wody nie stwierdzono obecności bakterii z rodzaju Legionella Sp.

We wrześniu 2021 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości.

3.3. Wodociągi o wydajności 1000 – 10 000 m³/dobę

Wodociąg publiczny Grodzisk Mazowiecki

Wodociąg o produkcji wody 7428 m³/dobę zaopatruje łącznie z wodociągiem publicznym Dąbrówka 47500 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu jest dziesięć studni głębinowych. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano siedmiokrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej trzydzieści jeden razy. W trzech próbkach wody pobranych w ramach nadzoru sanitarnego stwierdzono przekroczenia. Pierwsze dotyczyło parametru chemicznego – chlorek winylu, drugie parametrów fizycznych i mikrobiologicznego – mętność, zapach i bakterie grupy coli, zaś trzecie parametru mikrobiologicznego – ogólna liczba mikroorganizmów. Przekroczenia w zakresie ww. parametrów zostały niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

W lipcu 2021 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2019 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu (brak kontroli w 2020 roku z powodu konieczności wykonywania innych działań związanych z sytuacją epidemiczną w kraju).

Wodociąg publiczny Milanówek

Wodociąg o produkcji wody 2139 m³/dobę zaopatruje 14450 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu jest osiem studni głębinowych. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano trzykrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej dziewiętnaście razy. W czterech próbkach wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono przekroczenia. Pierwsze i drugie dotyczyło parametrów chemicznych – odpowiednio żelazo i mangan, trzecie i czwarte parametrów mikrobiologicznych – odpowiednio ogólna liczba mikroorganizmów i bakterie grupy coli. Przekroczenia w zakresie ww. parametrów zostały niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

W lipcu 2021 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2019 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu (brak kontroli w 2020 roku z powodu konieczności wykonywania innych działań związanych z sytuacją epidemiczną w kraju).

Wodociąg publiczny Bieganów

Wodociąg o produkcji wody 1392 m³/dobę zaopatruje łącznie z wodociągiem publicznym Kozery Nowe 10170 mieszkańców. Ujęciem wody dla wodociągu są dwie studnie głębinowe. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano trzykrotnie, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej trzynaście razy. W trzech próbkach wody pobranych

w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono przekroczenia, wszystkie dotyczyły parametrów mikrobiologicznych. W pierwszym i drugim stwierdzono przekroczenie ogólnej liczby mikroorganizmów i bakterii grupy coli, w trzecim zaś bakterii *Escherichia coli* i grupy coli. Przekroczenia w zakresie ww. parametrów zostały niezwłocznie usunięte. W pozostałych próbkach nie stwierdzono przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

W sierpniu 2021 roku przeprowadzono bieżącą kontrolę sanitarną stacji uzdatniania wody wraz z przyległą strefą ochrony bezpośredniej, która nie wykazała nieprawidłowości. W porównaniu do kontroli z 2019 roku stan sanitarny obiektu nie uległ pogorszeniu (brak kontroli w 2020 roku z powodu konieczności wykonywania innych działań związanych z sytuacją epidemiczną w kraju).

3.4. Wodociągi o wydajności 10 000 – 100 000 m³/dobę - brak

3.5. Wodociągi o wydajności >100 000 m³/dobę - brak

3.6. Wodociągi ogółem.

Wszystkie wodociągi na terenie powiatu grodziskiego są corocznie uwzględniane w harmonogramie kontroli. Nadzór Sekcji Higieny Komunalnej obejmuje łącznie 2 wodociągi o produkcji <100 m³/dobę, 8 wodociągów o produkcji 100-1000 m³/dobę oraz 4 wodociągi o produkcji 1000-10000 m³/dobę. Działania podejmowane przez PPIS w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przyczyniły się do usunięcia wszystkich stwierdzonych podczas przeprowadzanych kontroli uchybień.

3.7. Inne podmioty

Na terenie Gminy Żabia Wola przy ul. Myśliwskiej 35 w Petrykozach zlokalizowany jest obiekt, w którym prowadzona jest działalność w zakresie agroturystyki wykorzystujący wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia. Produkcja wody przez ww. podmiot wynosiła 0,1 m³/d. Podmiot dostarczał wodę w zależności od liczby korzystających z wypoczynku - dla 5 do 8 osób. Ujęciem wody dla wodociągu jest jedna studnia głębinowa. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach kontroli wewnętrznej pobrano jeden raz. Badania wody nie wykazały przekroczeń parametrów określających przydatność wody do spożycia przez ludzi.

3.8. Studnie publiczne – brak

4. Ujęcia wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

Na terenie powiatu grodziskiego nie występują ujęcia wód powierzchniowych wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

5. Ocena jakości wody na pływalniach i w kąpieliskach opartych na wodach powierzchniowych

Pływalnia Miejska „Wodnik 2000” Grodzisk Maz., ul. Montwiłła 41 (obiekt całoroczny)

Obiekt zaopatrywany jest w wodę przez wodociąg publiczny Grodzisk Mazowiecki. Pływalnia posiada 6 nitek tj.: basen sportowy, basen rekreacyjny, brodzik, jacuzzi, jacuzzi A – antresola oraz jacuzzi B – antresola, a także Wodny Plac Zabaw (funkcjonuje jedynie w okresie letnim). W okresie sprawozdawczym wodę do badań z nitek oraz systemów cyrkulacji nitek, w ramach kontroli wewnętrznej pobrano

wielokrotnie zachowując częstotliwość i zakres zgodny z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r. poz. 2016). W próbkach występowały niewielkie przekroczenia wartości parametrów chemicznych – m.in. chlor związany, chlor wolny, pH. Zarządzający pływalnią podjął szereg działań naprawczych w celu dostosowania jakości wody do wymogów ww. rozporządzenia. W okresie sprawozdawczym zarówno w nieckach jak i w systemach cyrkulacji niecek nie stwierdzono żadnego przypadku przekroczenia parametru mikrobiologicznego. W roku 2021 nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnej zawartości bakterii *Legionella sp.* w instalacji wody ciepłej w natryskach znajdujących się na terenie pływalni.

W 2021 roku nie przeprowadzono bieżącej kontroli sanitarnej obiektu z powodu konieczności wykonywania innych działań związanych z sytuacją epidemiczną w kraju.

Basen kąpielowy w Kozerkach, ul. Jowisza (obiekt sezonowy)

Obiekt zaopatrywany jest w wodę przez wodociąg publiczny Grodzisk Mazowiecki i posiada dwie niecki. W okresie sprawozdawczym wodę do badań z niecek i systemów cyrkulacji niecek w ramach kontroli wewnętrznej pobrano wielokrotnie zachowując częstotliwość i zakres zgodny z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r. poz. 2016). W okresie sprawozdawczym zarówno w nieckach jak i w systemach cyrkulacji niecek nie stwierdzono przekroczeń parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych. W roku 2021 nie stwierdzono również przekroczenia dopuszczalnej zawartości bakterii *Legionella sp.* w instalacji wody ciepłej w natryskach znajdujących się na terenie basenu kąpielowego.

W sierpniu 2021 roku przeprowadzono jedną kontrolę sanitarną basenu wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

Basen kąpielowy w Milanówku, ul. Sportowa (obiekt sezonowy)

Obiekt zaopatrywany jest w wodę przez wodociąg publiczny Milanówek i posiada dwie niecki. W okresie sprawozdawczym wodę do badań z niecek i systemów cyrkulacji niecek w ramach kontroli wewnętrznej pobierano z zachowaniem częstotliwość i zakresu zgodnego z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r. poz. 2016). W okresie sprawozdawczym stwierdzono przekroczenie parametru mikrobiologicznego – *Pseudomonas aeruginosa* w niecce basenu oraz fizykochemicznego – chloroform w niecce basenu i systemie cyrkulacji. Wydano decyzje nakazujące podjęcie działań naprawczych, doprowadzenie jakości wody do wymagań określonych w rozporządzeniu oraz przedstawienie prawidłowych wyników prób wody zbadanych pod względem kwestionowanych parametrów. Ponadto, w przypadku przekroczenia parametru mikrobiologicznego, nakazano wyłączenie niecki z użytkowania do czasu uzyskania prawidłowych wyników badań. Decyzje zostały wykonane. W roku 2021 nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej zawartości bakterii *Legionella sp.* w instalacji wody ciepłej w natryskach znajdujących się na terenie basenu kąpielowego. W sierpniu 2021

roku przeprowadzono jedną kontrolę sanitarną basenu wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

Kąpieliska

W sezonie letnim 2021 roku na Stawach Walczewskiego na terenie kompleksu rekreacyjnego przy ul. Nadarzyńskiej w Grodzisku Mazowieckim funkcjonowało zorganizowane kąpielisko. Sezon kąpielowy obejmował czas od 26 czerwca do 31 sierpnia 2021r. W okresie sprawozdawczym wodę do badań w ramach nadzoru sanitarnego pobrano jeden raz – przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej trzy razy – w trakcie trwania sezonu kąpielowego. W żadnej zbadanej próbce nie stwierdzono przekroczeń parametrów określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli. Podczas okresu funkcjonowania nie odnotowano zakwitów sinic. W czerwcu 2021 roku przeprowadzono kontrolę sanitarną kąpieliska wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

II. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej.

1. Szpitale, zakłady opiekuńczo - lecznicze i zakłady pielęgnacyjno – opiekuńcze

Obiekty	Liczba obiektów	Liczba skontrolowanych	Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających)	Liczba nałożonych mandatów	Kwota mandatów
Szpitale	1	1	0	0	0
Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze	0	0	0	0	0
Pielęgnacyjno-Opiekuńcze	0	0	0	0	0

W roku sprawozdawczym w obiekcie przeprowadzono kontrole wyłącznie w zakresie poboru prób wody oraz kontrolę Stacji Uzdatniania Wody.

1.1. Zaopatrzenie w wodę i gospodarka ściekowa.

1.2. Prosektoria.

1.3. Pralnie.

1.4. Postępowanie z odpadami.

1.5. Pomieszczenia socjalne i otoczenie szpitali

2. Domy pomocy społecznej oraz inne placówki zapewniające całodobową opiekę nad osobami niepełnosprawnymi, w podeszłym wieku oraz przewlekle chorymi

<i>Obiekty</i>	<i>Liczba obiektów</i>	<i>Liczba skontrolowanych</i>	<i>Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji)</i>	<i>Liczba nałożonych mandatów</i>	<i>Kwota mandatów</i>
<i>Domy Pomocy Społecznej</i>	<i>3</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Inne jednostki organizacyjne pomocy</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Inne placówki zapewniające całodobową</i>	<i>7</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Domy Pomocy Społecznej:

- **Dom Rehabilitacyjno-Opiekuńczy Katolickiego Stowarzyszenia Niepełnosprawnych Archidiecezji Warszawskiej, ul. Piasta 5, Milanówek** – Dom Pomocy Społecznej dla dorosłych osób niepełnosprawnych intelektualnie. Obiekt zajmuje 2 miejsce w rejestrze Domów Pomocy Społecznej Województwa Mazowieckiego - decyzja nr 9013/2/2001 z dnia 08.02.2001r. W roku sprawozdawczym nie przeprowadzono w obiekcie kontroli sanitarnych.
- **Dom Pomocy Społecznej ul. 3 Maja 63 Grodzisk Mazowiecki** – W roku sprawozdawczym nie przeprowadzono kontroli sanitarnych.
- **Dom Pomocy Społecznej ul. ks. M. Oziębłowskiego 20 Grodzisk Mazowiecki (Izdebno Kościelne 23)** - W roku sprawozdawczym nie przeprowadzono kontroli sanitarnej.

Inne placówki zapewniające całodobową opiekę:

- **Dom dla Osób Starszych „Marta” – Drybus 10A, 96-314 Baranów** - obiekt zajmuje 7 miejsce w rejestrze placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej - Decyzja Wojewody Mazowieckiego nr 1/2008 z dnia 07.03.2008r. - wydana na czas nieokreślony.
- **Dom opieki HENRY, Henryszew 13, 96-316 Międzyborów** – obiekt zajmuje 36 miejsce w rejestrze placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej - Decyzja Wojewody Mazowieckiego nr 2/2012 z dnia 31.01.2012r. wydana na czas nieokreślony.
- **Dom Opieki, ul. Jaworowa 23, 05-807 Podkowa Leśna** – obiekt zajmuje 93 miejsce w rejestrze placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej - Decyzja Wojewody Mazowieckiego nr 557/2018 z dnia 24.04.2018r. wydana na czas określony.
- **Villa Milanówek, ul. Warszawska 1A, 05-822 Milanówek** - obiekt zajmuje 110 miejsce w rejestrze placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów

o działalności gospodarczej - Decyzja Wojewody Mazowieckiego nr 38/2019 z dnia 23.04.2019r. wydana na czas określony.

- **Dom Opieki, Huta Żabiowska, ul. Brzozowa 4, 96-321 Żabia Wola** - obiekt zajmuje 124 miejsce w rejestrze placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej - Decyzja Wojewody Mazowieckiego nr 13/2020 z dnia 27.01.2020r. wydana na czas nieokreślony.
- **Dom Opieki Kaleń, ul. Mszczonowska 38** - obiekt zajmuje 123 miejsce w rejestrze placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej - Decyzja Wojewody Mazowieckiego nr 3/2020 z dnia 20.01.2020r. wydana na czas nieokreślony
- **Dom Opieki Klaudia Milanówek, ul. P. Skargi 3** – obiekt nie uzyskał wpisu do rejestru placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej Wojewody Mazowieckiego.

W powyższych obiektach w roku sprawozdawczym nie przeprowadzono kontroli sanitarnych.

3. Dworce

<i>Obiekty</i>	<i>Liczba obiektów</i>	<i>Liczba skontrolowanych</i>	<i>Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji)</i>	<i>Liczba nałożonych</i>	<i>Kwota mandatów</i>
<i>Dworce i Stacje kolejowe</i>	<i>20</i>	<i>11</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Dworce autobusowe</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Porty lotnicze</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

W ewidencji znajdują się:

Stacje WKD: Grodzisk Mazowiecki (Radońska), Podkowa Leśna (Główna);

Przystanki WKD: Grodzisk Mazowiecki (Jordanowice, Piaskowa, Okrężna), Polesie, Milanówek Grudów, Podkowa Leśna Wschodnia, Podkowa Leśna Zachodnia, Kazimierówka, Brzózki;

Dworzec i Stacja PKP Grodzisk Mazowiecki; Dworzec i Przystanek PKP Milanówek;

Dworzec i Przystanek PKP Jaktorów; Dworzec i Przystanek PKP Międzyborów;

Przystanek PKP Boża Wola.

W roku 2021 przeprowadzono kontrole sanitarne wszystkich (11) stacji i przystanków WKD. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

4. Środki transportu

W roku sprawozdawczym przeprowadzono kontrole sanitarne 4 autobusów komunikacji miejskiej. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Środki transportu utrzymane w dobrym stanie sanitarno-porządkowym i technicznym. W Przedsiębiorstwie Komunikacji Samochodowej w Grodzisku Mazowieckim, któremu

podlegają przedmiotowe autobusy, opracowało procedury mycia, sprzątnięcia i dezynfekcji, zgodnie z którymi wnętrza pojazdów poddawane są dezynfekcji każdorazowo po zakończeniu pracy. Części zewnętrzne natomiast myte są na stanowisku myjni mechanicznej. Ponadto opracowano wytyczne dla pracowników dotyczące postępowania w związku z ogłoszonym stanem epidemii.

5. Noclegownie dla bezdomnych

<i>Obiekty</i>	<i>Liczba obiektów</i>	<i>Liczba skontrolowanych</i>	<i>Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji)</i>	<i>Liczba nałożonych mandatów</i>	<i>Kwota mandatów</i>
<i>Noclegownie dla</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Dom Dla Bezdomnych Pieńki Zarębskie - Nadzorem sanitarnym objęty jest Dom dla Bezdomnych zlokalizowany w Pieńkach Zarębskich przy ul. Fiołkowej 35 w gminie Żabia Wola, prowadzone przez CARITAS Archidiecezji Warszawskiej, ul. Krakowskie Przedmieście 62, 00-322 Warszawa. Jest to obiekt całoroczny, zamieszkiwany przez mężczyzn (z możliwością zakwaterowania kobiet), zapewniono w nim 16 miejsc noclegowych. W dniu kontroli w schronisku przebywało 12 podopiecznych. Osoby mieszkające w obiekcie, w ramach terapii, przygotowują posiłki, dbają o czystość pomieszczeń, wykonują drobne prace remontowe. Budynek ogrzewany jest centralnie z własnej kotłowni. Podopieczni mają do dyspozycji trzy pokoje na parterze budynku, 1 pokój na I piętrze, oraz kuchnię, jadalnię, 2 łazienki, natrysk a także aneks stanowiący podręczny magazynek środków czystości. Czysta bielizna magazynowana jest w budynku gospodarczym. Zapewniono zapas pościeli, bielizny i koców. Stan sanitarno-porządkowy obiektu prawidłowy, budynek utrzymany w czystości i porządku. Teren wokół schroniska częściowo zagospodarowany zielenią, utwardzony kostką brukową. Podczas przeprowadzonej kontroli dokonano ustaleń dotyczących postępowania w związku z przyjmowaniem do ośrodka nowych podopiecznych (postępowanie z brudną odzieżą, przeprowadzanie zabiegów typu fryzjerskiego, zaopatrzenie w środki czystości, dezynfekcyjne i środki higieny osobistej). W stosunku do roku poprzedniego stan sanitarno-techniczny utrzymuje się na podobnym, dobrym poziomie.

6. Ustępy publicznie i toalety ogólnodostępne

<i>Obiekty</i>	<i>Liczba obiektów</i>	<i>Liczba skontrolowanych</i>	<i>Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji)</i>	<i>Liczba nałożonych mandatów</i>	<i>Kwota mandatów</i>
<i>Ustępy publiczne</i>	<i>37</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Ustępy ogólnodostępne</i>	<i>13</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

W roku sprawozdawczym nie przeprowadzono kontroli sanitarnych toalet publicznych i ogólnodostępnych.

7. Obiekty hotelarskie

<i>Obiekty</i>	<i>Liczba obiektów</i>	<i>Liczba skontrolowanych</i>	<i>Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji)</i>	<i>Liczba nałożonych</i>	<i>Kwota mandatów</i>
<i>Hotele</i>	<i>6</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Motele</i>	<i>1</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Pensjonaty</i>	<i>2</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Inne obiekty, w których świadczone są usługi</i>	<i>14</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Sekcja Higieny Komunalnej w roku 2021 obejmowała nadzorem 6 hoteli, 1 motel, 2 pensjonaty oraz 14 obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie. W roku sprawozdawczym nie przeprowadzono w powyższych obiektach kontroli sanitarnych.

8. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej

<i>Obiekty</i>	<i>Liczba obiektów</i>	<i>Liczba skontrolowanych</i>	<i>Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji)</i>	<i>Liczba nałożonych</i>	<i>Kwota mandatów</i>
<i>Zakłady fryzjerskie</i>	<i>70</i>	<i>5</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Zakłady Kosmetyczne</i>	<i>49</i>	<i>4</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Salony odnowy biologicznej</i>	<i>10</i>	<i>2</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Salony tatuażu</i>	<i>4</i>	<i>1</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Inne zakłady świadczące więcej niż jedną z usług: fryzjerskich,</i>	<i>37</i>	<i>2</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Sekcja Higieny Komunalnej PSSE w Grodzisku Mazowieckim zgodnie z ewidencją na dzień 31.12.2021 r. obejmowała nadzorem łącznie 170 obiektów typu: zakłady fryzjerskie, fryzjersko-kosmetyczne, kosmetyczne, salony tatuażu i odnowy biologicznej oraz inne zakłady świadczące więcej niż jedną z powyższych usług. W stosunku do roku 2020 liczba powyższych zakładów utrzymywała się na podobnym poziomie.

W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono rażących nieprawidłowości. W dwóch przypadkach wydano zalecenia:

1. Centrum Sportu w Książenicach, ul. Młodości 6: zalecenia dotyczące przedstawienia dokumentacji określającej rodzaje środków do dezynfekcji stosowanych w obiekcie, oraz karty charakterystyk dla powyższych środków; przedstawienia procedur dezynfekcji sprzętu i sal do fitness oraz siłowni, opisanie pojemników zawierających deklarowany środek do dezynfekcji, przedstawienia procedur pozwalających pracownikom dokonanie weryfikacji liczby osób mogących przebywać równocześnie w salach ćwiczeń, sposób postępowania w przypadku przekroczenia dozwolonej liczby osób oraz częstotliwość wejść do sal kolejnych grup. Zalecenia zostały wykonane w ustalonych terminach.

2. Zakład Tatuażu Artystycznego w Milanówku, ul. Podleśna 11 – zalecenia dotyczące zapewnienia warunków chłodniczych do przetrzymywania odpadów niebezpiecznych lub zwiększenia częstotliwości ich odbioru przez firmę specjalistyczną. Zalecenia zostały wykonane w ustalonych terminach.

W powyższych obiektach przeprowadzono również kontrole doraźne mające na celu wdrożenie procedur i wytycznych przeciwepidemicznych Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczących funkcjonowania zakładów fryzjerskich/kosmetycznych/tatuażu/odnowy biologicznej w czasie trwania epidemii SARS-CoV-2 a także stosowania się do zakazów i nakazów w związku z ogłoszonym stanem epidemii.

10. Cmentarze, domy pogrzebowe

Na terenie powiatu grodziskiego znajduje się 13 cmentarzy parafialnych i komunalnych objętych nadzorem sanitarnym oraz 7 domów pogrzebowych. W roku sprawozdawczym nie przeprowadzono kontroli sanitarnych cmentarzy. Natomiast kontrole sanitarne przeprowadzane w 6 skontrolowanych zakładach pogrzebowych wykazały uchybienia w postaci:

- braku warunków chłodniczych do przetrzymywania odpadów niebezpiecznych,
- braku aktualnego orzeczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku pracownika zajmującego się przygotowaniem ciał do pochówku

Ponadto w wyniku kontroli wydano zalecenia dotyczące przedstawienia :

- aktualnych orzeczeń lekarskich, których brak było do wglądu,
- rejestru prac i pracowników narażonych na czynnik biologiczny – wirus SARS CoV – 2,
- umowy na odbiór odpadów medycznych i komunalnych oraz dokumentów potwierdzających ich odbiór,
- umowy z firmą sprzątającą,
- umowy na wykonywanie usług pralniczych,
- procedury dotyczącej postępowania ze zwłokami osób zmarłych z powodu COVID-19 oraz sposobu zabezpieczenia przed zakażeniem pracowników mających bezpośredni kontakt z ciałami powyższych osób,
- dokumentów potwierdzających zakup środków ochrony osobistej oraz środków do dezynfekcji,
- dokumentów potwierdzających wykonywanie mycia i dezynfekcji zewnętrznych części pojazdów służących do transportu zwłok w myjni specjalistycznej,

- oświadczenia o korzystaniu z toalety przez pracownika zakładu,
- oceny ryzyka zawodowego uaktualnionej o informacje dotyczące narażenia pracownika na czynnik biologiczny – wirus SARS CoV-2,
- dokumentacji potwierdzającej zapoznanie się pracowników ze zaktualizowaną oceną ryzyka zawodowego na stanowisku pracy.

Wszystkie nieprawidłowości zostały wyeliminowane, a zalecenia wykonane w ustalonych terminach.

11. Inne obiekty użyteczności publicznej

W 2021 roku skontrolowano m.in. 1 lodowisko wraz z infrastrukturą towarzyszącą (w tym wypożyczalnią łyżew), Przedszkole i Żłobek (w ramach interwencji dotyczącej nieprawidłowego postępowania z odpadami – kontrola wspólna z Sekcją HDiM), 18 stacji uzdatniania wody, 2 targowiska, Klub Jeździecki, Krótkoterminowy Ośrodek Terapii i Rehabilitacji Uzależnień – MONAR, Ośrodek Terapii Uzależnień „CISOWA”.

Podczas kontroli w Klubie Jeździeckim AMBER HORSE w Milanówku (kontrola interwencyjna) stwierdzono uchybienia w postaci:

- nieprawidłowego stanu sanitarno-technicznego toalety udostępnianej uczestnikom zajęć sportowych,
- braku udostępnienia środków do dezynfekcji rąk w częściach ogólnodostępnych,
- złego stanu technicznego stołu, przy którym uczestnicy zajęć spożywają posiłki,
- brudno utrzymanego pomieszczenia socjalnego,
- braku do wglądu umowy na wywóz odpadów komunalnych,
- braku do wglądu dokumentu potwierdzającego dostarczanie posiłków cateringowych.

Na prowadzącego działalność nałożono mandat karny w wysokości 200zł. Nieprawidłowości zostały wyeliminowane w ustalonym terminie.

Kontrola Targowiska Miejskiego w Milanówku skutkowałą wydaniem zaleceń dotyczących:

- przedstawienia do wglądu aktualnej umowy na odbiór odpadów komunalnych,
- przedstawienia do wglądu dokumentacji zdjęciowej potwierdzającej rodzaj używanego środka do dezynfekcji rąk (opakowanie zbiorcze),
- wydzielenia kabiny wc przeznaczonej wyłącznie dla sprzedawców posiadających aktualne orzeczenia do celów sanitarno-epidemiologicznych.

Pozostałe kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

Stowarzyszenie MONAR – Krótkoterminowy Ośrodek Terapii i Rehabilitacji Uzależnień, Budy Zosine 109, 96-313 Jaktorów – placówka pomaga osobom z problemem narkotykowym i udziela specjalistycznej pomocy w zakresie konsultacji, terapii indywidualnej i grupowej, pomoc ambulatoryjną oraz stacjonarną terapię i rehabilitację osobom uzależnionym. W roku sprawozdawczym w obiekcie przeprowadzono kontrolę sanitarną w zakresie poboru prób wody do badań laboratoryjnych (liczba bakterii *Legionella sp.*). Wyniki badań nie wykazały obecności ww. bakterii w badanej próbce wody.

Ośrodek Terapii Uzależnień „CISOWA” Czarny Las, ul. Cisowa 20, 05-825 Grodzisk Mazowiecki – w placówce udzielana jest pomoc osobom z problemem narkotykowym w zakresie konsultacji, terapii indywidualnej i grupowej oraz rehabilitacji. W roku sprawozdawczym w obiekcie przeprowadzono kontrolę sanitarną w zakresie poboru prób wody do badań laboratoryjnych (liczba bakterii *Legionella sp.*). Wyniki badań nie wykazały obecności ww. bakterii w badanych próbkach wody.

11. Skargi i interwencje

W roku sprawozdawczym 2021 do Sekcji Higieny Komunalnej PSSE w Grodzisku Mazowieckim wpłynęło 37 interwencji wnoszonych osobiście, mailowo lub telefonicznie. Interwencje rozpatrywano we własnym zakresie lub przekazywano do rozpatrzenia zgodnie z posiadanymi kompetencjami władzom administracji samorządowej bądź innym właściwym merytorycznie jednostkom. Osobom składającym interwencje wystosowano pisma zawiadamiające o sposobie rozpatrzenia wniosków.

Interwencje w 2021 r. dotyczyły przede wszystkim: pogorszenia jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, nieprawidłowego stanu sanitarnego zakładów, uciążliwości związanych z wyciekami nieczystości z szamba, nieprawidłowym gromadzeniem odpadów na prywatnych posesjach, bytowaniem gołębi, a także bytowaniem insektów, czy gryzoni w budynkach wielorodzinnych. Interwencje dotyczyły również spraw związanych z ogłoszonym stanem epidemii, były to m.in. zgłoszenia braku przestrzegania obowiązku zasłaniania ust i nosa w miejscach, w których taki nakaz obowiązywał.

Podsumowanie

Ogólny stan sanitarny powiatu należy określić jako dobry. Kontrole obiektów objętych nadzorem sekcji higieny komunalnej w 2021 roku nie wykazały rażących uchybień sanitarnych.

Osoby prowadzące działalność w nadzorowanych obiektach wykazywały chęć współpracy, stosowały się do wydawanych zaleceń i wykonywały je w ustalonych terminach. Nie odnotowano większych problemów w egzekwowaniu poprawy warunków sanitarnych i technicznych od właścicieli, czy też zarządców kontrolowanych zakładów.

Porównując rok 2020 i 2021 należy stwierdzić, że w obydwu okresach sprawozdawczych podstawowe działania osób kontrolujących skupione były na pracy związanej z pandemią, a kontrole w głównej mierze dotyczyły sprawdzania przestrzegania obowiązujących przepisów dotyczących zapobiegania szerzenia się zakażeń wirusem SARS-CoV-2, w tym wdrażania wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego.

III. Ocena stanu sanitarnego obiektów objętych nadzorem przez Sekcję Higieny Żywności i Żywienia

ROK 2021

Ocena stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów żywności i żywienia – porównanie liczbowe do roku 2020

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2020	Rok 2021
1.	Liczba obiektów wg ewidencji/ wg rejestru zakładów w ciągu roku	1157	1207
2.	Liczba obiektów skontrolowanych	186	232
3.	Liczba obiektów sklasyfikowanych/ ocenionych na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego	3	0
4.	Liczba obiektów o złym stanie sanitarnym (na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego)/niezgodnych	0	0
5.	Liczba przeprowadzonych kontroli i rekontroli ogółem, w tym:	198	256
a.	Kontroli kompleksowych		
b.	Kontroli tematycznych	3	0
c.	Kontroli interwencyjnych	180	225
d.	Kontroli sprawdzających	13	19
		2	12
6.	Liczba wydanych decyzji administracyjnych	0	6
	w tym: przerwania produkcji i unieruchomienia	0	3
7.	Liczba nałożonych mandatów		
	Kwota nałożonych mandatów	6	15
8.	Liczba wniosków skierowanych do Sądu	1700	4700
9.	Grodzkiego	0	0
10.	Liczba wniosków o nałożenie kar pieniężnych przez PWIS	1	3
11.	Liczba aktów oskarżenia i zawiadomień do prokuratury	-	-
12.	Liczba prób żywności i przedmiotów użytku pobranych i zbadanych	86	172
13.	Liczba prób żywności i przedmiotów użytku zdyskwalifikowanych	0	0

Sekcja Higieny Żywności Żywienia i Przedmiotów Użytku Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grodzisku Mazowieckim w ciągu 2020r. obejmowała nadzorem sanitarnym 1207 obiekty (oraz 8 obiektów ujętych w dziale 4 MZ – 48). W obiektach tych przeprowadzono w 2021r. ogółem 256 kontroli i rekontroli, w tym:

- 225 kontroli tematycznych
- 19 kontroli interwencyjnych
- 12 kontroli sprawdzających

Kontrole tematyczne podejmowane były w przypadkach:

- złożenia wniosku o wydanie decyzji zatwierdzającej i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS w przypadku nowych zakładów oraz w przypadku zakładów istniejących rozszerzających lub zmieniających zakres działalności,
- podania o wydanie opinii potwierdzającej spełnienie wymagań sanitarno-technicznych środka transportu do przewozu żywności,
- poboru do badań laboratoryjnych w WSSE w Warszawie oraz laboratoriów zewnętrznych prób środków spożywczych – zgodnie z harmonogramem,
- wzmożenia nadzoru nad obiektami organizującymi letni wypoczynek dzieci lub miejscami zlokalizowanymi w pobliżu miejsc wypoczynku dzieci.

Kontrole interwencyjne podejmowano w związku ze zgłoszeniami konsumentów.

W wyniku przeprowadzonych w 2021r. kontroli wydano znacznie więcej decyzji administracyjnych (6 szt.) w porównaniu z 2020r. (0 szt.). Jednocześnie, w 2021r. nałożono znacznie więcej mandatów karnych (w 2021r. wydano 15 szt. na sumę 4700 zł., zaś w 2020r. - 6 szt. na kwotę 1700 zł.). Liczba obiektów objętych nadzorem w 2021r. zwiększyła się nieznacznie w stosunku do roku 2020r. (1157 obiekty w 2020r. i 1207 obiekty w 2021r.). Porównując liczbę kontroli należy zauważyć, że w 2021r. przeprowadzono znacznie wyższą ilość kontroli i rekontroli ogółem tj. 256 w stosunku do 2020r. - 198. W roku 2021 wzrosła liczba kontroli sprawdzających mających na celu potwierdzenie usunięcia uchybień stwierdzanych podczas kontroli sanitarnych (w 2020r.-2, zaś w 2021r. - 12). Jednocześnie, nieznacznie wzrosła liczba kontroli interwencyjnych w porównaniu z 2021r. (w 2020r. - 13, zaś w 2021r. - 19). Nie przeprowadzono kontroli kompleksowych z wykorzystaniem arkusza oceny stanu sanitarnego. Ponadto w roku 2021, zgodnie z harmonogramem otrzymanym z WSSE w Warszawie pobrano i przekazano do badań w WSSE w Warszawie i laboratoriów zewnętrznych 172 próby środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Pobieranie prób realizowane głównie przez 2 pracowników wymagało zwiększonego nakładu pracy, ponieważ pracownicy przeprowadzający kontrole sanitarne zajmują się także

pobieraniem prób. Ponadto, pracownicy Stacji dodatkowo zostali obciążeni przeprowadzaniem oceny znakowania pobranych prób, co dotychczas prowadzone było przez Sekcję Orzecznictwa WSSE.

Należy zauważyć, iż pomimo małej obsady kadrowej w PSSE w Grodzisku Maz. oraz dużej rotacji pracowników (3 wieloletnich pracowników z dużym doświadczeniem merytorycznym odeszło z Sekcji HŻŻiPU w ciągu 4 miesięcy, zaś do pracy przyjęto na staż z Urzędu Pracy pracowników bez doświadczenia) wszyscy merytoryczni pracownicy Sekcji HŻŻiPU w całości zaangażowani byli w działania Sekcji Epidemiologii (przeprowadzanie wywiadów epidemiologicznych, udzielanie informacji telefonicznych na temat koronawirusa, przyjmowanie zgłoszeń, praca w systemie EWP i systemie SEPIS, kontrole z udziałem Policji w różnych palcówkach handlowych i usługowych itp. - kontrole zostały ujęte w sprawozdaniu Sekcji Epidemiologii). Powyższe działania, praca w systemie zmianowym (od 7.30 do 21.00 a nawet dłużej) oraz w weekendy w małej obsadzie kadrowej, długotrwałe zwolnienia lekarskie pracowników (w tym spowodowane zakażeniem wirusem Sars-Cov-2) znacznie utrudniły realizację harmonogramu kontroli i poboru prób oraz były przyczyną nieprzeprowadzenia kontroli kompleksowych.

Jednocześnie należy podkreślić, iż pomimo powyższej bardzo trudnej sytuacji, pracownicy HŻŻiPU przeprowadzili znacznie więcej kontroli i rekontroli - 256 i pobrali znacznie więcej prób 172 prób.

STWIERDZANE NIEPRAWIDŁOŚCI:

- brak złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS i brak decyzji zatwierdzającej wydanej przez właściwego PPIS,
- niefunkcjonalny układ pomieszczeń w lokalach gastronomicznym,
- brak prawidłowego wydzielenia toalety dla personelu,
- brak wydzielenia pomieszczenia obieralni warzyw i owoców,
- pomieszczenie obieralni warzyw wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem: w pomieszczeniu przechowywane środki spożywcze oraz wózki transportowe (brak możliwości mycia warzyw i owoców w wydzielonym zlewie),
- brak warunków do mycia i dezynfekcji jaj (ewentualne mycie i dezynfekcja jaj prowadzone jest w punktach wodnych służących do mycia rąk, do mycia sprzętu lub mycia mięsa na terenie kuchni właściwej lub baru)
- brak wydzielenia prawidłowej zmywalni naczyń stołowych,
- brak lub zniszczone wymagające naprawy drzwi,
- okna na parterze oraz drzwi we wszystkich pomieszczeniach na parterze wymagają odnowienia lub umycia
- brak umywalek domycia rąk,
- brak siatek w oknach, okna pootwierane, niezabezpieczone przed dostępem szkodników
- w pomieszczeniu baru i kuchni właściwej znaczna ilość szkodników (muchy),
- brak wydzielonego pomieszczenia szatni,
- brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu,
- brak szafek do przechowywania odzieży wierzchniej i ochronnej personelu,

- brak wydzielonego punktu poboru wody do celów porządkowych,
- brak szafki na środki myjąco-dezynfekujące i sprzęt porządkowy lub wydzielonego pomieszczenia porządkowego,
- sprzęt porządkowy przechowywany w miejscach przypadkowych w sąsiedztwie żywności (m.in. pomieszczenia produkcyjne, korytarze,
- brak wentylacji w pomieszczeniu toalety dla personelu
- brudno utrzymane pomieszczenia socjalno - szatniowe,
- brudno utrzymane zaplecze i magazyny,
- brudno utrzymane pomieszczenia produkcyjne,
- na terenie kuchni właściwej przechowywane zbędne przedmioty,
- brudno utrzymane zlewy lub umywalki do mycia rąk oraz wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem,
- brudno utrzymany zlew do mycia sprzętu produkcyjnego,
- brudno utrzymane szatnie,
- brudno utrzymane podłogi lub zniszczone wymagające wymiany,
- zniszczone, zagrzybione, z ubytkami glazury ściany i sufity w pomieszczeniach zakładu,
- brak mydła w płynie i ręczników jednorazowego użytku przy umywalkach do mycia rąk,
- brudno utrzymane lub zniszczone urządzenia chłodnicze, zamrażarki,
- brudno utrzymany, nieumyty, oblepiony tłuszczem lub zniszczony, wymagający wymiany sprzęt produkcyjny lub pomocniczy (regały, deski, blachy, maszyny produkcyjne,
- personel bez odzieży ochronnej,
- brak segregacji w szatni dla personelu, odzież wierzchnia przechowywana razem z odzieżą ochronną,
- brak dowodów zakupu środków spożywczych lub dowodów dostaw surowców, wykorzystywanych w produkcji,
- brak termometrów w urządzeniach chłodniczych, brak monitoringu temperatury,
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych, zamrażarkach,
- środki spożywcze przechowywane nieprawidłowo, bez zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem, w niewłaściwych miejscach, poza urządzeniami chłodniczymi,
- środki spożywcze przechowywane w skrajnie anty-sanitarnych warunkach,
- opakowania jednorazowego użytku przechowywane poza szafkami, zatłuszczone, zakurzone
- niewłaściwe oznakowanie suplementu diety,
- brak aktualnego wyniku badania wody w zakresie mikrobiologii przeznaczonej do produkcji,
- brak dopływu bieżącej wody ciepłej i zimnej do obiektu, brak podłączenia obiektu do sieci wodno - kanalizacyjnej
- brak do wglądu lub brak opracowanych i wdrożonych instrukcji Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej oraz procedur na podstawie zasad systemu HACCP,
- zaprzestano prowadzenia rejestrów opracowanych w ramach GHP/GMP oraz systemu HACCP,
- brak umowy na wywóz nieczystości stałych.

Inne nieprawidłowości

Próby zakwestionowane pobrane z obrotu

Spośród pobranych do badań laboratoryjnych w WSSE prób żywności i przedmiotów użytku nie zakwestionowano żadnej próby.

Próby zakwestionowane pobrane u producenta

Spośród pobranych do badań laboratoryjnych w WSSE prób żywności i przedmiotów użytku nie zakwestionowano żadnej próby.

INTERWENCJE KONSUMENTÓW:

W 2021r. ogółem rozpatrzono 39 interwencji, z czego 11 zasadnych interwencji konsumentów. Główne potwierdzone przyczyny zgłoszeń to:

- niewłaściwy stan sanitarno - techniczny w zakładzie żywienia zbiorowego otwartego i niewłaściwy sposób pakowania żywności na wynos (2 zgłoszenie)
- niewłaściwy stan sanitarno – techniczny i niehigieniczne przygotowywanie posiłków w restauracji (1 zgłoszenie)
- niewłaściwy stan sanitarno – techniczny i niewłaściwa jakość posiłków w restauracji (3 zgłoszenia)
- sprzedaż środków spożywczych niewłaściwej jakości (1 zgłoszenie)
- niewłaściwe przechowywanie odpadów w sklepie i uciążliwości zapachowe (1 zgłoszenie)
- niewłaściwy stan sanitarno – techniczny w sklepie (3 zgłoszenia)

W wyniku przeprowadzonych kontroli interwencyjnych nałożono na osoby odpowiedzialne za stan sanitarny mandaty karne. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały usunięcie nieprawidłowości. Jednocześnie, wydano decyzje płatnicze. Osobom wnoszącym interwencję udzielono pisemnej odpowiedzi.

PRODUKTY WYCOFYWANE Z RYNKU

Ogółem w 2021r. otrzymano 159 powiadomień w ramach systemu RASFF, w tym 150 powiadomienia dotyczyły obiektów obrotu żywnością.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grodzisku Maz. nie wydawał decyzji zakazujących wprowadzania do obrotu środka spożywczego w ramach otrzymanych powiadomień RASFF.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grodzisku Maz. wydał 1 decyzję zakazującą wprowadzania do obrotu wyrobu do kontaktu z żywnością (wyroby z melaminy zawierające w składzie niedozwolone substancje: proszek kukurydziany 30% oraz włókno bambusa 50%) w ramach otrzymanych powiadomień RASFF.

Produkty żywnościowe oraz wyroby do kontaktu z żywnością podlegające wycofaniu z obrotu:

1. **„Różne Elementy z kurczaka chłodzone lub mrożone”** - 86 powiadomień umieszczony w systemie RASFF ze względu na obecność bakterii *Salmonella Enteritidis*,
2. **„Crema di mais, riso e tapioca bio primi anni selex”**, umieszczony w systemie RASFF ze względu wykrycie niezadeklarowanego składnika alergennego – soi w produkcie specjalnego przeznaczenia żywieniowego,
3. **„Gruszki Williams Christ połówki w syropie”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ołowiu,
4. **„HAJ CAT CZARNY SEZAM”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na ryzyko zanieczyszczenia tlenkiem etylenu,
5. **Pałeczki „Chopsticks alloy”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie migracji z ww. produktu pierwszorzędowych amin aromatycznych,
6. **„Napoje”** umieszczone w systemie RASFF ze względu na przekroczenia maksymalnego poziomu stężenia glikolu propylenowego (E1520),
7. **„Frytura gastronomiczna 100%, olej palmowy rafinowany”** umieszczone w systemie RASFF ze względu na przekroczenia maksymalnego poziomu stężenia glikolu propylenowego (E1520), ze względu na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu estrów 3- monochloropropanodiolu (3-MCPD),
8. **„Napój alkoholowy Seagram's Gin”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności kawałka szkła w butelce,
9. **„Boczek duński wędzony”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na obecność bakterii *Listeria monocytogenes*,
10. **„Frankfurterki surowe”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na obecność bakterii *Listeria monocytogenes*,
11. **„Nasiona czarnuszki”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności haloksyfopu w produkcie,
12. **„Czarny kmin”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności haloksyfopu w produkcie,
13. **„Bratmaxe 5 Stück”** umieszczony w systemie RASFF ze względu możliwe zanieczyszczenie mieszaniną wody i płynu chłodzącego w wyniku awarii chłodni,
14. **„Kalmary Indyjskie Baby”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na przekroczenia zawartości kadmu,

15. **„Kebab z indyka”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na obecność bakterii *Salmonella* Enteritidis,
16. **„Sesam łuskany”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na obecność bakterii *Salmonella* Enteritidis,
17. **„Mielonka”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na obecność bakterii *Listeria monocytogenes*,
18. **„Mięso mielone z łopatki wieprzowej”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności bakterii *Salmonella*,
19. **„Kubki z melaminy”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie w składzie niedozwolonej substancji (włókna z bambusa),
20. **„Zestaw naczyń bambusowych 5 elementów”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie w składzie niedozwolonej substancji (proszek kukurydziany 30% oraz włókno bambusa 50%),
21. **„Krem budyniowy”** zawierający mączkę chleba świętojańskiego, umieszczony w systemie RASFF ze względu na zanieczyszczenie tlenkiem etylenu (ETO),
22. **„Tuszką króliczą świeżą”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie stężenia tulatromycyny,
23. **„Produkty rybne – różne rodzaje”** zawierający mączkę chleba świętojańskiego, umieszczony w systemie RASFF ze względu na zanieczyszczenie tlenkiem etylenu (ETO),
24. **„Boczek wędzony - różne rodzaje”** zawierający mączkę chleba świętojańskiego, umieszczony w systemie RASFF ze względu na zanieczyszczenie tlenkiem etylenu (ETO),
25. **„Sery irlandzkie”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności bakterii *Listeria monocytogenes*,
26. **„Serki mleczne o różnych smakach”** zawierający mączkę chleba świętojańskiego, umieszczony w systemie RASFF ze względu na zanieczyszczenie tlenkiem etylenu (ETO),
27. **„Jaja”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na obecność bakterii *Salmonella* Enteritidis,
28. **„Suplement diety”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na zanieczyszczenie tlenkiem etylenu (ETO),
29. **„Napoje roślinne”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na zanieczyszczenie tlenkiem etylenu (ETO),
30. **„Szprot w sosie pomidorowym”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na zanieczyszczenie tlenkiem etylenu (ETO),
31. **„Mleko UHT Bio”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie zmian sensorycznych,
32. **„Wątroba wieprzowa”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie obecności maduramycyny,
33. **„Sproszkowany produkt Garcinia Cambogia Extract”** umieszczony w systemie RASFF ze względu na zanieczyszczenie tlenkiem etylenu (ETO),

34. „**Suplement diety Vitamin D**” umieszczony w systemie RASFF ze względu na zanieczyszczenie tlenkiem etylenu (ETO),
35. „**Chochla Florina**” umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia migracji specyficznej pierwszorzędowych amin aromatycznych (PAA) z wyrobu wykonanego z tworzywa sztucznego
36. „**Chefaid bakspatel**” umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie przekroczenia migracji specyficznej pierwszorzędowych amin aromatycznych (PAA) z wyrobu wykonanego z tworzywa sztucznego
37. „**Sosy o różnych smakach**” zawierający mączkę chleba świętojańskiego, umieszczony w systemie RASFF ze względu na zanieczyszczenie tlenkiem etylenu (ETO),
38. „**Tatar wołowy**” umieszczony w systemie RASFF ze względu na stwierdzenie ze względu na obecność bakterii Salmonella,
39. „**Suplement diety 7Nutrition Huperzine A**” umieszczony w systemie RASFF ze względu na *stwierdzenie w wykazie składników huperzyny A*
40. „**Big Jeff Steak Sauce - Spicy Tomato Sauce**” umieszczony w systemie RASFF ze względu na obecność substancji konserwujących - kwasu sorbowego i kwasu benzooesowego, których obecność powinna być określona w oznakowaniu,
41. „**Bazyliia suszona**” umieszczony w systemie RASFF ze względu na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu – chlorotalonilu,
42. „**Orzeszki ziemne prażone solone**” umieszczony w systemie RASFF ze względu na *przekroczenia* najwyższego dopuszczalnego poziomu aflatoksyny B1 i sumy aflatoksyn
43. „**Bulki do burgerów**” umieszczony w systemie RASFF ze względu na obecność pleśni,

W 2021r. nie dokonywano wycofywania kosmetyków z obrotu w ramach systemu RAPEX (system wczesnego ostrzegania dotyczący kosmetyków).

ZATRUCIE POKARMOWE

W 2021r. odnotowano w nadzorowanych obiektach na terenie powiatu grodzkiego 1 ognisko zbiorowego zatrucia pokarmowego (dotyczące placówki oświatowej – punkt wydawania posiłków dostarczanych w cateringu dla dzieci przedszkolnych).

W 2021r. wydano 3 decyzje zamknięcia zakładu/ograniczenia działalności z natychmiastowym trybem wykonania dot. zakładu produkującego dania kuchni orientalnej, zakładu produkującego posiłki typu kebab oraz sklepu z owocami i warzywami.

GRANICZNA KONTROLA SANITARNA

Liczba firm importujących i/lub eksportujących środki spożywcze, materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością – 5 firm:

- MPM agd S.A.

W obiekcie prowadzona jest działalność w zakresie magazynowania importowanych przedmiotów użytku (drobny sprzęt AGD np.: sokowirówki, czajniki bezprzewodowe, opiekacze, miksery elektryczne, suszarki do grzybów i owoców, frytownice) importowane z Chin i Turcji,

- „CANPOL” Sp.z o.o. SKA (import akcesoriów i naczyń dla niemowląt i dzieci),

- ZPC „Milanówek” Sp. z o.o. (eksport krówek),

- KOMPOL Sp. zo.o. (import opakowań do żywności),

- Newton Pharma Limited za pośrednictwem firmy Domowa Apteczka Sp. z o.o. Spółka komandytowa (eksport suplementów diety).

Na terenie powiatu grodziskiego nie znajduje się Urząd Celny i w większości przypadków odprawa graniczna i wydawanie w/w świadectw jakości zdrowotnej odbywa się na terenie innych powiatów. Jednakże w 2021r., w przypadku firmy zajmującej się eksportem tj. Newton Pharma Limited 35 Ivor Place Lower Ground NW 1 6EA London za pośrednictwem firmy Domowa Apteczka Sp. zo.o. Spółka komandytowa ul. Cieszyńska 26, 05-825 Grodzisk Mazowiecki (suplementy diety wyprodukowane przez DOMOWA APTECZKA Sp. zo.o. Spółka Komandytowa) wydano świadectwa jakości zdrowotnej (eksportowe).

WSPÓŁPRACA Z INSPEKCJĄ WETERYNARYJNĄ

W roku 2021 w związku z zawartym w dniu 15 listopada 2018 nowym porozumieniem Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Pruszkowie a Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Grodzisku Mazowieckim o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz organów Inspekcji Weterynaryjnej przekazywano listy obiektów objętych wspólnym nadzorem.

W roku sprawozdawczym 2021r. nie przeprowadzono wspólnych kontroli sanitarnych w zakładzie objętym wspólnym nadzorem.

DZIAŁALNOŚĆ Z ZAKRESU HIGIENY ŻYWIENIA

W 2021r. pod nadzorem znajdowały się 135 obiektów żywienia zbiorowego zamkniętego. Skontrolowano 15 zakładów, przeprowadzono 15 kontroli i rekontroli. Nałożono 1 mandat karny na kwotę 200zł.

Podczas kontroli w zakładach dokonywana jest ocena jakości żywienia, kontrola prawidłowości jadłospisów i zgodności z raportami magazynowymi oraz zgodności z rozporządzeniem Min. Zdrowia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełnić środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz.U. z 2016r. poz 1154)

Ponadto, w miarę możliwości kontynuowano akcję informacyjną i udzielano wyczerpujących telefonicznych odpowiedzi zainteresowanym rodzicom oraz podmiotom prowadzącym działalność w zakresie żywienia dzieci na temat rozporządzenia Min. Zdrowia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełnić środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz.U. z 2016r. poz 1154).

ISTOTNE OSIĄGNIĘCIA PIS

Należy podkreślić, iż pomimo bardzo trudnej sytuacji kadrowej (duża rotacja pracowników, wszyscy merytoryczni pracownicy Sekcji HŻŻiPU w całości zaangażowani byli w działania Sekcji Epidemiologii: przeprowadzanie wywiadów epidemiologicznych, pisanie decyzji o nałożeniu kwarantanny, udzielanie informacji telefonicznych na temat koronawirusa, przyjmowanie zgłoszeń, praca w systemie EWP i systemie SEPIS, kontrole z udziałem Policji w różnych palcówkach handlowych i usługowych itp., praca w systemie 2-zmianowym również w weekendy oraz zwolnienia lekarskie pracowników, w tym spowodowane zakażeniem wirusem Sars-Cov-2) Sekcja HŻŻiPU realizowała bieżące zadania tj: przeprowadzono 256 kontroli i rekontroli w związku z wnioskami o wydanie decyzji zatwierdzającej i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS w przypadku nowych zakładów oraz w przypadku zakładów istniejących rozszerzających lub zmieniających zakres działalności, podaniami o wydanie opinii potwierdzającej spełnienie wymagań sanitarno-technicznych środka transportu do przewozu żywności, wzmożonym nadzorem nad obiektami organizującymi letni wypoczynek dzieci, interwencjami konsumentów. Ponadto, pobrano 172 próby do badań laboratoryjnych w WSSE w Warszawie oraz laboratoriów zewnętrznych – zgodnie z harmonogramem.

TRUDNOŚCI

wybuch pandemii wirusa Sars-Cov-2 oraz związana z tym trudna sytuacja kadrowa znacznie utrudniły realizację bieżących zadań w Sekcji HŻŻiPU (duża rotacja pracowników tj. 3 wieloletnich pracowników z dużym doświadczeniem merytorycznym odeszło z Sekcji HŻŻiPU w ciągu 4 miesięcy, zaś do pracy przyjęto na staż z Urzędu Pracy pracowników bez doświadczenia, wszyscy merytoryczni pracownicy Sekcji HŻŻiPU w całości zaangażowani byli w działania Sekcji Epidemiologii: przeprowadzanie wywiadów epidemiologicznych, pisanie decyzji o nałożeniu kwarantanny, udzielanie informacji telefonicznych na temat koronawirusa, przyjmowanie zgłoszeń, praca w systemie EWP i systemie SEPIS, kontrole z

udziałem Policji w różnych palcówkach handlowych i usługowych itp. oraz praca w systemie 2-zmianowym również w weekendy), związane są z szerokim zakresem i różnorodnością zagadnień jakimi zajmuje się Sekcja HŻŻ i PU, w tym działań wymagających udzielenia odpowiedzi w krótkim lub wyznaczonym terminie (m.in. powiadomienia RASFF, wzmożony nadzór nad suplementami diety, obrót środkami specjalnego przeznaczenia żywieniowego, nadzór nad produkcją i obrotem przedmiotami użytku, nadzór nad warunkami produkcji i obrotu żywnością, działalność z zakresu higieny żywienia, pobieranie prób do badań laboratoryjnych, współpraca z Inspekcją Weterynaryjną i PIORIN, kontrole interwencyjne); konieczność zaangażowania w działania wszystkich pracowników sekcji oraz konieczność prowadzenia szkolenia nowozatrudnionych pracowników, znacznie utrudnia specjalizację poszczególnych osób w danych zagadnieniach; problemy z realizacją zaplanowanych kontroli sanitarnych, z uwagi na pandemię wirusa Sars-Cov-2 oraz konieczność wykonania kontroli ponadplanowych, w związku z wydawaniem decyzji zatwierdzających, kontrolami interwencyjnymi, sprawdzającymi i tematycznymi (m.in. oraz trudnościami w dojeździe - obiekty położone w znacznej odległości od PSSE), konieczność prowadzenia znacznej ilości rejestrów, w tym w formie elektronicznej system SBŻ II, metryczek itp., co zajmuje dużo czasu oraz dodatkowo obciąża ten sam nieliczny personel merytoryczny, problemy z prowadzeniem nadzoru nad suplementami diety, głównie z oceną oznakowania suplementów diety (w 2021r WSSE w Warszawie przekazała w całości prowadzenie tych czynności w zakres pracy Sekcji HŻŻiPU), problemy z oceną znakowania wszystkich prób pobieranych w ramach monitoringu i urzędowej kontroli żywności (w 2021r WSSE w Warszawie przekazała w całości prowadzenie tych czynności w zakres pracy Sekcji HŻŻiPU, a w samym 2021r. pobrano 172 próby), problemy z zakresu higieny żywienia (teoretyczna ocena dekadowa jakości wyżywienia – badanie jadłospisów i raportów magazynowych) - z uwagi na czasochłonność tych działań oraz brak jednoznacznych wymagań odnośnie norm żywieniowych pojawiają się trudności z wyegzekwowaniem zaleceń w prywatnych domach opieki, szkołach i przedszkolach, gdzie rodzice bądź opiekunowie decydują i żądają takiego sposobu żywienia, jaki im wydaje się odpowiedni.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

W dalszym ciągu należy prowadzić działania mające na celu poprawę stanu sanitarnego obiektów zewidencjonowanych w PSSE w Grodzisku Maz., w szczególności należy zwrócić uwagę na obiekty, w których wydano decyzje adm. i obiekty, w których stwierdzono nieprawidłowości w zakresie higieniczno-sanitarnym.

- Należy prowadzić działania zmierzające do wdrożenia we wszystkich obiektach objętych nadzorem PSSE zasad GHP i GMP oraz systemu HACCP.

- W 2022r. należy w miarę możliwości prowadzić kontrole sanitarne zgodnie z opracowanym harmonogramem kontroli, a ponadto, przeprowadzić kontrole sanitarne w obiektach nie skontrolowanych w 2021r.
- Prowadzić działania mające na celu realizację zaplanowanych zamierzeń na 2022r. biorąc pod uwagę pandemię wirusa Sars-Cov-2.

IV. Ocena stanu sanitarnego obiektów objętych nadzorem przez Sekcję Higieny Pracy

Do zakresu działania sekcji Higieny Pracy w zakresie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola:

- * przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczących warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy;
- * utrzymania należytego stanu higienicznego zakładów pracy.
- * przestrzegania przez osoby produkujące, importujące bądź wprowadzające substancje lub mieszaniny chemiczne do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz przez użytkowników substancji/mieszanin chemicznych obowiązków wynikających z ustawy z dnia 25 lutego 2011r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (t.j. Dz.U. 2020 poz. 2289 z późn. zm.) oraz rozporządzeń Wspólnoty Europejskiej wymienionych w tej ustawie;
- * przestrzegania przez podmioty wprowadzające do obrotu prekursorzy kategorii 2 i 3 obowiązków wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. 2020 poz. 2050 z późn. zm.), rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 273/2004 z dnia 11 lutego 2004r. w sprawie prekursorów narkotykowych oraz rozporządzenia (WE) Rady nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004r. określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi;
- * przestrzegania przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej;
- * przestrzegania przepisów dotyczących zgodności detergentu z przepisami rozporządzenia (WE) nr 648/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004r. w sprawie detergentów;
- * przestrzegania przepisów w zakresie ustawy z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (t.j. Dz.U. 2021 poz. 276);
- * spełnienia przez przedsiębiorców obowiązków wynikających z ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. - Prawo energetyczne w zakresie art. 23r ust. 3 pkt 1) posiadania koncesji, o których mowa w art. 32 ust. 1 pkt 1–4, w zakresie, w jakim dotyczą paliw ciekłych; 2) wpisu do rejestru, o którym mowa w art. 32a; 3) zgłoszenia do Prezesa URE infrastruktury paliw ciekłych, o którym mowa w art. 43e oraz współpraca w podanym zakresie z Prezesem URE.

jak również:

- * monitorowanie przypadków zatruc / zgonów środkami zastępczymi,
- * nadzór nad wytwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych;
- * kontrola przestrzegania przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, dotyczących prowadzenia przez przedsiębiorców działalności w zakresie wytwarzania, przetwarzania,

przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzspółnotowej dostawy lub wewnątrzspółnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowej substancji psychoaktywnej, w tym w postaci mieszaniny lub w wyrobie.

W 2021 roku w ewidencji sekcji Higieny Pracy znajdowały się 492 zakłady zatrudniających łącznie 14879 osób. Struktura zakładów pod względem zatrudnienia kształtowała się następująco:

	Liczba zakładów wg liczby zatrudnionych pracowników				Łącznie zakładó w	Liczba zatrudnionych objętych nadzorem sekcji Higiena Pracy
	≤ 9	10-49	50 - 249	≥ 250		
w ewidencji	266	154	51	11	492	14879
skontrolowane w 2021r.	18	21	10	1	50	2146

W związku z wykonywaniem zadań w zakresie bieżącego nadzoru sanitarnego w 2021 roku pracownicy sekcji Higieny Pracy przeprowadzili 62 kontrole w 50 przedsiębiorstwach. Nieprawidłowości stwierdzono podczas 24 kontroli, przeprowadzonych w 24 zakładach. W efekcie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał 7 decyzji nakazujących ich usunięcie. Pozostałe podmioty kontrolowane usunęły uchybienia przed wydaniem takiej decyzji. Niższa liczba kontroli spowodowana była trwającym stanem epidemii w Polsce związanej z wirusem SAR-CoV-2. Wszyscy pracownicy zostali skierowani przede wszystkim do prac związanych z epidemią.

WYNIKI KONTROLI

I. W zakresie przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczących warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy:

Poniżej przedstawiono tabelę ilustrującą najczęściej stwierdzane uchybienia podczas kontroli.

Liczba zakładów, w których stwierdzono:	
zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń pracy i sanitarno-higienicznych	11
brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy	9
uchybienia w zakresie stosowania / wprowadzania do obrotu substancji / mieszanin chemicznych	8
przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu / drgań	4
uchybienia w zakresie narażenia pracowników na działanie czynników biologicznych	2
uchybienia w zakresie stosowania / wprowadzania do obrotu prekursorów kat. 2 i 3	1

Najwięcej uchybień, jak co roku, związanych było z niewłaściwym stanem sanitarno-higienicznym pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń sanitarno-higienicznych. Uchybienia w tym zakresie odnotowano w 11 zakładach, co stanowi ok. 22% skontrolowanych obiektów.

Okolo 18% skontrolowanych zakładów nie wykonało we wskazanych w przepisach terminach pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy.

W 6 zakładach znajdujących się pod nadzorem PSSE w.m. na stanowiskach pracy pracownicy wykonują pracę w warunkach ponadnormatywnego poziomu hałasu, to jest powyżej 85dB. W 2 zakładach odnotowano przekroczenie progu działania drgań. Pracodawcy są zobligowani do zapewnienia pracownikom niezbędnych środków ochrony indywidualnej, ustalenia przyczyn przekroczeń i podjęcia działań zmierzających do ich usunięcia.

Nadzorem w zakresie narażenia pracowników na działanie czynników rakotwórczych bądź mutagennych objętych jest 58 zakładów. Kwestie związane z ochroną takich pracowników reguluje m.in. rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (t.j. Dz.U. 2016 poz. 1117 z późn. zm.). Dominującym rodzajem czynnika rakotwórczego na terenie powiatu grodziskiego są pyły drewna (każdego rodzaju). Występuje on w 18 zakładach objętych nadzorem. W placówkach medycznych oraz przychodniach weterynaryjnych dominuje narażenie na promieniowanie jonizujące oraz kontakt z formaldehydem (13 zakładów), natomiast na stacjach paliw narażenie na niskowrzącą benzynę niespecyfikowaną (13 zakładów).

Lista zakładów może ulec rozszerzeniu, gdyż w lutym 2021 w ww. rozporządzeniu uwzględniono kolejne procesy technologiczne takie jak:

- prace związane z narażeniem przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania w celu smarowania i schładzania części ruchomych silnika,
- prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silników Diesla.

Do innych czynników rakotwórczych/mutagennych odnotowanych na terenie powiatu grodziskiego zalicza się m.in.: tlenek etylenu, związki niklu(II), pyły azbestu.

CHOROBY ZAWODOWE

W ramach oceny narażenia zawodowego przeprowadzono 31 postępowań wyjaśniających w zakładach na terenie powiatu lub w Archiwum Państwowym w Milanówku. Wydano 1 decyzję umarzającą dla stron postępowania w sprawie stwierdzenia choroby zawodowej oraz 3 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej. W stosunku do pozostałych przypadków kontynuowane jest postępowanie administracyjne lub postępowanie było prowadzone na rzecz innych Stacji sanitarnych. Liczba prowadzonych postępowań jest większa w stosunku do roku poprzedniego i wyniosła 31 w 2021 roku (25 w 2020r., 20 w 2019r.). Większość prowadzonych postępowań związanych jest z cieśnią nadgarstka. W 2021 roku odnotowano 1 zgłoszenie dotyczące choroby zawodowej związanej z COVID-19 - niestety zakończone zgonem.

II. W zakresie przestrzegania przez osoby produkujące, importujące bądź wprowadzające substancje lub mieszaniny chemiczne do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz przez użytkowników substancji lub mieszanin chemicznych obowiązków w związku z ustawą z dnia 25 lutego 2011r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (t.j. Dz.U. 2020 poz. 2050 z późn. zm.) oraz rozporządzeń Wspólnot Europejskich wymienionych w tej ustawie;

W zakresie wprowadzania do obrotu i/lub stosowania substancji i mieszanin chemicznych nadzorowi podlega 124 firm wprowadzających / dystrybuujących chemikalia oraz 116 stosujących je w działalności zawodowej.

W 2021 roku przeprowadzono łącznie 25 kontroli w podanym zakresie, z czego podczas 8 stwierdzono nieprawidłowości. Część z tych kontroli dotyczyła weryfikacji spełnienia przez przedsiębiorców obowiązków wynikających z ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. - Prawo energetyczne w zakresie art. 23r ust. 3 pkt 1) posiadania koncesji, o których mowa w art. 32 ust. 1 pkt 1-4, w zakresie, w jakim dotyczą paliw ciekłych; 2) wpisu do rejestru, o którym mowa w art. 32a; 3) zgłoszenia do Prezesa URE infrastruktury paliw ciekłych, o którym mowa w art. 43e.

III. W zakresie przestrzegania przez podmioty wprowadzające do obrotu prekursorzy kategorii 2 i 3 obowiązków wynikających ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. 2020 poz. 2050 z późn. zm.), rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 273/2004 z dnia 11 lutego 2004r. w sprawie prekursorów narkotykowych oraz rozporządzenia (WE) Rady nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004r. określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi;

W nadzorze stacji sanitarno-epidemiologicznej w 2021 roku było 10 podmiotów zajmujących się handlem prekursorami chemicznymi, przy czym do obrotu wprowadzane są tylko prekursorzy kategorii 3. Wśród nadzorowanych firm 2 prowadzą handel z państwami trzecimi (1 importer, 1 eksporter).

IV. W zakresie przestrzegania przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej;

W ewidencji sekcji Higieny Pracy w PSSE w Grodzisku Mazowieckim znajduje się 49 podmiotów gospodarczych zajmujących się handlem produktami biobójczymi. Według rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 528/2012 z dnia 22 maja 2012r. w sprawie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych, wyróżnia się:

art 3 pkt i) „udostępnianie na rynku” oznacza każde odpłatne lub nieodpłatne dostarczanie produktu biobójczego lub wyrobu poddanego działaniu produktów biobójczych w celu jego dystrybucji lub stosowania w ramach działalności handlowej;

art 3 pkt j) „wprowadzenie do obrotu” oznacza pierwsze udostępnienie na rynku produktu biobójczego lub wyrobu poddanego działaniu produktów biobójczych.

Dwa podmioty zajmują się wprowadzaniem produktów do obrotu, pozostałe nadzorowane podmioty gospodarcze zajmują się wyłącznie udostępnianiem produktów biobójczych na rynku. Po przeprowadzeniu 3 kontroli

nie stwierdzono uchybień. W roku 2021 prowadzono także kontrole ukierunkowane na to czy firmy zapewniają swoim pracownikom / klientom środki do dezynfekcji rąk oraz powierzchni, co było związane z kolejnymi falami pandemii Covid-19.

V. W zakresie przestrzegania przepisów dotyczących detergentów;

W ewidencji sekcji Higieny Pracy w PSSE w Grodzisku Mazowieckim znajdują się 3 podmioty gospodarcze zajmujące się wytwarzaniem detergentów oraz 64 firmy zajmujące się ich wprowadzaniem do obrotu. Inspekcja sanitarna zajmuje się sprawdzaniem zgodności detergentu z przepisami rozporządzenia (WE) nr 648/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004r. w sprawie detergentów. Kontrole dotyczą m.in. oznakowania produktu, karty charakterystyki, dokumentacji związanej z zawartą w produkcie substancją czynną.

OCENA STANU SANITARNEGO POWIATU GRODZISK MAZOWIECKI W ZAKRESIE OGRANICZANIA ZAGROŻEŃ ZDROWIA PUBLICZNEGO STWARZANYCH PRZEZ ŚRODKI ZASTĘPCZE ZATRUCIA

W ramach monitorowania zatruc środków zastępczymi prowadzona jest współpraca z Samodzielnym Publicznym Specjalistycznym Szpitalem Zachodnim im. św. Jana Pawła II, przychodniami na terenie powiatu grodziskiego oraz Komendą Powiatową Policji i Prokuraturą Rejonową w w Grodzisku Mazowieckim.

W 2021 roku odnotowano 6 przypadków podejrzeń zatruc środkami zastępczymi. Poniżej zestawiono dane z lat 2015-2021 odnoszące się do skali problemu w odniesieniu do całego kraju, województwa mazowieckiego oraz powiatu grodziskiego. Dane w większości pozyskano z dostępnych na stronie Głównego Inspektoratu Sanitarnego raportów w sprawie środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych obejmujące lata 2013-2020 oraz Systemu Monitorowania Informacji o Dopalaczach (SMIOD). Poniżej podano link do ww. raportów:

<https://www.gov.pl/web/gis/raporty-glownego-inspektora-sanitarnego-w-sprawie-srodkow-zastepczych-i-nowych-substancji-psychoaktywnych>

Na stronie GIS dostępne są również raporty dotyczące Europy obejmujące lata 2016-2020:

<https://www.gov.pl/web/gis/europejski-raport-narkotykowy->

rok	Liczba podejrzeń zatruc / zgonów związanych z „nowymi narkotykami”		
	kraj	województwo mazowieckie	hospitalizowany w powiecie grodziskim / dotyczy mieszkańców powiatu *
2015	7357	433	16 / 5
2016	4369	203	3 / 3
2017	4324, w tym 72 zgony	271, w tym 2 zgony	9 / 3
2018	4258, w tym 162 zgony	304, w tym 3 zgony	11 / 8
2019	2148, w tym 184 zgonów	136, w tym 72 zgony	7 / 3, w tym 1 zgon
2020	806, w tym 17 zgonów	46, w tym 3 zgony	8 / 4, w tym 1 zgon
2021	1388*, w tym 11 zgonów	33*, w tym 0 zgonów	6 / 3

*dane pozyskane z Systemu Monitorowania Informacji o Dopalaczach (SMIOD).

W roku 2021 dwa przypadki dotyczyły osób w wieku <18 lat, trzy w wieku 19-30 lat i jeden w wieku 40 lat. Nie odnotowano przypadków zgonów na terenie powiatu grodziskiego. W zakresie płci 4 zatrucia dotyczyły mężczyzn, a 2 kobiet.

Po zmianie ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, na podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz podmioty przeprowadzające badanie pośmiertne nałożono obowiązek zgłaszania w ciągu 48 godzin państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu właściwemu ze względu na siedzibę tego podmiotu wystąpienie zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną albo podejrzenie wystąpienia takiego zatrucia albo zgonu, którego przyczyną mogło być albo było zatrucie środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną. Współpraca w takim zakresie z placówkami medycznymi prowadzona jest od 2015 roku.

WPROWADZANIE DO OBROTU

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grodzisku Mazowieckim współpracuje z Komendą Powiatową Policji w Grodzisku Mazowieckim, ze Strażą Miejską w Grodzisku Mazowieckim, Milanówku oraz Strażą Gminną w Jaktorowie, Prokuraturą Rejonową w Grodzisku Mazowieckim, Sądem Rejonowym w Grodzisku Mazowieckim, Izbą Ceną w ramach kontroli wprowadzania / wytwarzania środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. Współpraca obejmuje informowanie o ewentualnych miejscach sprzedaży tych środków, zwalczanie nielegalnego wprowadzania / wytwarzania dopalaczy do obrotu. W 2021r. nie prowadzono nowych postępowań w podanym zakresie. Nie stwierdzono punktów stacjonarnej sprzedaży środków zastępczych na terenie powiatu grodziskiego.

DZIAŁANIA EDUKACYJNE

Profilaktyką w zakresie określonym przez ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. 2020 poz. 2050 z późn. zm.) w formie spotkań z nauczycielami, rodzicami zajmuje się przede wszystkim sekcja oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w PSSE w.m. W ostatnich 2 latach ze względu na ogłoszenie stanu epidemii działalność ta uległa ograniczeniu. Nie prowadzono również działań informujących na terenie zakładów pracy.

Na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grodzisku Mazowieckim umieszczono Raporty Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych z danymi z lat 2013-2020 oraz link do raportów europejskich z lat 2016-2020. Zamieszczono również w formie pdf książkę „Nowe narkotyki. Dopálacze – wybrane zagadnienia toksykologii współczesnej” opracowaną przez Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera we współpracy z Głównym Inspektorem Sanitarnym.

<https://www.gov.pl/web/psse-grodzisk-mazowiecki/dopalacze>

NADZÓR NAD PODMIOTAMI ZAJMUJĄCYMI SIĘ NPS

W 2021 roku nie otrzymano od Inspektora do spraw Substancji Chemicznych informacji dotyczących wydanych zezwoleń dotyczących prowadzenia przez przedsiębiorców działalności w zakresie legalnego wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzspólnotowej dostawy lub wewnątrzspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowej substancji psychoaktywnej, w tym w postaci mieszaniny lub w wyrobie na terenie powiatu grodziskiego.

V. Nadzór epidemiologiczny

I. W roku 2021 Sekcja Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grodzisku Mazowieckim kontynuowała działania przeciwepidemiczne zmierzające do utrzymania na terenie powiatu grodziskiego bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego poprzez:

1. Prowadzono analizę sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych występujących na terenie powiatu na podstawie zgłoszeń dokonywanych do PSSE przez podmioty lecznicze. Takie postępowanie miało na celu szybkie reagowanie i wdrożenie działań ukierunkowanych na zidentyfikowanie zagrożenia.

2. Dokonywano na bieżąco aktualizacji procedur, w tym Procedury "Postępowania w przypadku wystąpienia na terenie powiatu grodziskiego niebezpiecznej choroby zakaźnej, masowych zachorowań na choroby zakaźne oraz ataku bioterrorystycznego" zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Powyższe działania pozwoliły na doprecyzowanie skoordynowanych działań przeciwepidemicznych służb takich jak: policji, straży pożarnej, podmiotów leczniczych, ośrodków pomocy społecznej, ośrodków opieki całodobowej (DPS), jednostek administracji publicznej.

3. Kontynuowano działalność informacyjną skierowaną do placówek medycznych, szkół, przedsiębiorców oraz mieszkańców powiatu. Na bieżąco przekazywano komunikaty, obowiązujące akty prawne w zakresie zwalczania koronawirusa, a także przekazywane przez Ministerstwo Zdrowia i Główny Inspektorat Sanitarny informacje, wytyczne i zalecenia dla poszczególnych podmiotów w zakresie ich działań.

4. Prowadzono systematyczne szkolenia pracowników w zakresie: znajomości objawów chorobowych, dróg szerzenia się zachorowań oraz metod zapobiegania i zwalczania i postępowania z osobami podejrzanymi o zakażenie lub chorymi, zgodnie z obowiązującymi przepisami, zaleceniami i wytycznymi.

6. W 2021 roku na terenie powiatu grodziskiego zarejestrowano liczne ogniska epidemiczne zachorowań na COVID-19 dotyczące: domów rodzinnych, dużych zakładów pracy, domów opieki, placówek szkolno-wychowawczych, żłobków, przedszkoli oraz Szpitala w Grodzisku Mazowieckim. Niezwłocznie po otrzymaniu zgłoszenia dotyczącego wzrostu liczby zakażeń SARS-CoV-2 w ww. podmiotach wdrażano procedurę postępowania w ognisku epidemicznym mającą na celu ograniczenie transmisji wirusa wśród określonych grup osób. Pracownicy PSSE w Grodzisku Mazowieckim całodobowo monitorowali sytuację epidemiologiczną w ogniskach, prowadzili analizy postępowania przeciwepidemicznego zgodnie z opracowanymi w podmiotach procedurami. Dokonywali oceny tych postępowań poprzez wskazanie błędów w postępowaniu osób, grup osób, wydawali zalecenia dotyczące wdrożenia dodatkowych procedur epidemicznych, przeprowadzenia dezynfekcji pomieszczeń i sprzętów.

7. W ramach prowadzonych dochodzeń epidemiologicznych przeprowadzano kompleksowe wywiady z osobami zakażonymi, ustalano osoby ze styczności i dokonywano oceny rodzaju styczności, ponadto zwracano szczególną uwagę na źródła szerzenia się drobnoustroju chorobotwórczego. Podczas poszukiwania przyczyn wzrostu liczby zakażeń dokonywano przeglądu i analizy obowiązujących procedur przeciwepidemicznych wdrożonych przez jednostki oraz weryfikowano postępowanie ze środkami ochrony osobistej. W celu przecięcia transmisji patogenu na szeroką skalę prowadzono badania diagnostyczne.

8. Poniżej przedstawiona tabelaryczne zestawienie przeprowadzonych działań w ramach czynnego nadzoru nad osobami zakażonymi SARS-CoV-2 i osobami z bezpośredniego kontaktu przez PSSE w Grodzisku Mazowieckim w ramach Sytemu Ewidencji Państwwej Inspekcji Sanitarnej (SEPIŚ).

<i>Zgłoszenia</i>	<i>Wywiady epidemiologiczne</i>	<i>Bliski kontakt</i>	<i>Instytucje</i>	<i>Razem</i>
2164	10845	1263	1276	15548

W ramach czynnego nadzoru nad przestrzeganiem obowiązujących przepisów prawa w zakresie zapobiegania rozprzestrzeniania się zakażeń SARS-CoV-2 w obiektach użyteczności publicznej w 2021 roku przeprowadzono 766 kontroli.

II. Działalność kontrolna i postępowanie administracyjno-egzekucyjne w placówkach działalności leczniczej powiatu grodziskiego

W roku 2021 Sekcja Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w ramach bieżącego nadzoru nad obiektami prowadzącymi działalność leczniczą obejmowała nadzorem **188** obiektów, w tym:

- podmioty lecznicze wykonujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne/szpital-1
  - podmioty lecznicze wykonujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (inne niż szpitale) - **12**
  - podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne - **82**
  - gabinety indywidualnej specjalistycznej i grupowej praktyki lekarskiej o profilu niezabiegowym - **27**
  - gabinety indywidualnej, specjalistycznej i grupowej praktyki lekarskiej o profilu zabiegowym- **66** (w tym gabinety stomatologiczne - **53**)
- ✓ Kontrole wykonane w roku 2021:
- ogółem **30**, w zakresie:
  - bieżącego nadzoru nad podmiotami leczniczymi – 17;
  - bieżącego nadzoru nad szczepieniami ochronnymi – 13.
- ✓ Prowadzone postępowanie administracyjne przez Sekcję Epidemiologii w 2021 r.:
- ogółem wydano 29 decyzji administracyjnych, w tym:
  - 27 umarzających wszczęte postępowanie administracyjne,
  - 1 decyzję nakazową,
  - 1 decyzję obciążającą opłatą.

1. Ocena stanu sanitarno-higienicznego placówek medycznych

Charakterystyka stanu sanitarno-technicznego i funkcjonalnego placówek leczenia otwartego i zamkniętego

Stan sanitarno-techniczny i funkcjonalny skontrolowanych podmiotów wykonujących działalność leczniczą nie budził zastrzeżeń. Obiekty utrzymane były w czystości i porządku, pomieszczenia prawidłowo wyposażone, wyroby medyczne prawidłowo przechowywane, gospodarka odpadami medycznymi prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami, wdrożone i stosowane procedury sanitarno-higieniczne.

W jednym przypadku podczas kontroli/wizji w nowo powstałym podmiocie leczniczym zlokalizowanym w Grodzisku Mazowieckim stwierdzono naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą. Stwierdzając powyższe uchybienia określono termin do ich usunięcia z uwzględnieniem wagi uchybień i czasu niezbędnego do ich usunięcia w drodze decyzji nakazowej.

W pozostałych nowo zarejestrowanych oraz rozszerzających działalność podmiotów wykonujących działalność leczniczą pomieszczenia i urządzenia odpowiadają, odpowiednio do rodzaju wykonywanej działalności leczniczej oraz zakresu udzielanych świadczeń zdrowotnych, wymaganiom określonym ww rozporządzeniu.

2. Nadzór nad chorobami zakaźnymi

Monitoring sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych na terenie powiatu grodziskiego w roku 2021 prowadzony był w oparciu o rejestrację i statystykę chorób zakaźnych i zakażeń, weryfikowanie zgłoszeń lekarskich ZLK-1 oraz laboratoryjnych ZLB-1.

W omawianym okresie zgłoszono do PSSE w Grodzisku Mazowieckim ogółem **38144** zachorowania / podejrzenia zachorowań na choroby zakaźne, w tym:

- 11670 zgłoszenia zachorowania / podejrzenia zachorowań na choroby zakaźne wykazane w MZ-56
- 26 474 zachorowania / podejrzenia zachorowań na gripę wykazane w MZ-55.

W ramach bieżącego nadzoru nad chorobami zakaźnymi w okresie od 01.01.2021r. do 31.12.2021r. przeprowadzono ogółem 186 dochodzeń epidemiologicznych, z otoczenia chorych objęto nadzorem epidemiologicznym 280 osób.

Najwięcej zgłoszeń zachorowań / podejrzeń zachorowań dotyczyło następujących jednostek chorobowych:

- grypa **26474** (2020 r.-23 872);
- ospa wietrzna **152** (2020 r.- 164);
- płonica/szkarlatyna **4** (2020 r.- 14);
- wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy **50** (2020 r.- 30);
- salmonelloza **32** (2020 r.- 5);
- biegunka i zapalenie żołądkowo – jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu **136** (2020 r.- 98);
- borelioza **30** (2020 r.- 14).

Powyższe zestawienie liczby zachorowań w prezentowanych jednostkach chorobowych pokazuje nieznaczny wzrost w stosunku do roku poprzedniego liczby zgłoszonych zachorowań/podejrzeń zachorowań

na choroby zakaźne do PSSE w Grodzisku Mazowieckim pomimo panującej sytuacji epidemiologicznej zakażeń SARS-CoV-2.

4. Nadzór nad szczepieniami ochronnymi

W powiecie grodziskim szczepienia ochronne są realizowane przez: **19** podmiotów działalności leczniczej, które prowadzą **22** punktów/gabinetów szczepień. Wszystkie obiekty są pod bieżącym nadzorem Sekcji Epidemiologii w zakresie prawidłowej realizacji szczepień, w tym:

- ✓ warunków sanitarno-higienicznych w pomieszczeniach punktów szczepień (wyposażenia niezbędnego do realizacji szczepień);
- ✓ transportu i magazynowania preparatów szczepionkowych;
- ✓ zakresu i terminów realizacji szczepień ochronnych;
- ✓ prowadzenia dokumentacji dot. wykonawstwa szczepień oraz gospodarki preparatami szczepionkowymi;
- ✓ nadzoru nad niepożądanymi odczynami poszczepiennymi.

W roku 2021 nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości dotyczących realizacji szczepień ochronnych przez placówki medyczne powiatu grodziskiego.

W ramach nadzoru nad szczepieniami ochronnymi Sekcja Epidemiologii prowadzi magazynowanie i dystrybucję preparatów szczepionkowych do realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych finansowanych z budżetu państwa.

W PSSE funkcjonuje Elektroniczny System Kontroli i Monitoringu urządzeń chłodniczych do magazynowania preparatów szczepionkowych, który umożliwia rejestrację pomiarów temperatury zapisywanych w pamięci stacji bazowej i wizualizację danych na wykresie.

System nadzorowany jest przez serwer monitorujący prawidłową pracę i wysyłający alarmy do pracowników Sekcji w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości (powiadamanie SMS-owe).

Podczas kontroli wydawano zalecenia dotyczące podejmowania działań w zakresie poprawy stanu wyszczepienia dzieci zarejestrowanych w placówkach. Przyczyny braków i opóźnień w realizacji szczepień wynikają głównie z decyzji rodziców (ruch antyszczepionkowy, obawy przed wystąpieniem niepożądanego odczynu poszczepiennego), oraz z powodu p/wskazań ze względu na stan zdrowia dziecka. Dodatkowymi przyczynami są: indywidualny kalendarz szczepień, wyjazdy i pobytydzieci za granicą oraz wykonywanie szczepień poza deklarowaną placówką.

Z osobami uchylającymi się od szczepień przeprowadzano rozmowy telefoniczne oraz wysłano przypomnienia (za potwierdzeniem odbioru) dotyczące uzupełnienia brakujących szczepień. Informowano o przepisach prawnych mówiących o konieczności wykonywania szczepień na terenie naszego kraju oraz konsekwencjach wynikających z nieszczepienia dzieci.

Pracownicy podmiotów medycznych przeprowadzali rozmowy z rodzicami/opiekunami prawnymi nt szczepień obowiązkowych - telefoniczne, indywidualne w przychodniach oraz podczas wizyt patronażowych.

Pracowników podmiotów medycznych na bieżąco informowano o sposobie postępowania z osobami uchylającymi się od szczepień ochronnych, przesyłano stanowiska GIS w sprawie osób uchylających się.

Wezwania do szczepień wysyłano listem poleconym (za potwierdzeniem odbioru).

W związku z wystąpieniem na Ukrainie po raz pierwszy od 2015 roku zarejestrowanego i potwierdzonego przypadku paraliżu wywołanego przez wirusa polio wysłano do kierowników podmiotów leczniczych realizujących szczepienia ochronne na terenie powiatu grodzkiego informację o konieczności podjęcia działań w celu uzupełnienia i bieżącej realizacji szczepień przeciwko polio u dzieci oraz wszczęcia stosownych kroków w stosunku do opiekunów prawnych dzieci odmawiających realizacji obowiązku szczepień ochronnych. Poinformowano również, że z dniem 1 stycznia 2021 r. do Programu Szczepień ochronnych zostało wprowadzone szczepienie ochronne przeciwko rotawirusom. Szczepienie jest bezpłatnym świadczeniem w ramach obowiązkowych szczepień ochronnych wykonywanym w poradniach POZ.

Podjęto działania informacyjne związane z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27.08.2021 w sprawie metody zapobiegania grypie sezonowej w sezonie 2021/2022.

Prowadzono rejestr Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych dotyczących szczepień populacyjnych przeciwko Covid 19. Zarejestrowano ogółem 79 niepożądanych odczynów w tym 3 ciężkie, 9 poważnych.

W ramach współpracy z biurami podróży na bieżąco informowano o możliwości skorzystania z aktualnych wytycznych na temat szczepień dla osób udających się w różne regiony świata. Ponadto uświadamiano podróżującym, że szczepienia ochronne mogą ulegać pewnym modyfikacjom wraz ze zmianą sytuacji epidemiologicznej, dlatego też zalecano konsultację z lekarzem specjalistą z poradni dla osób wyjeżdżających za granicę w celu kwalifikacji oraz przyjęcia wymaganych szczepień. Informowano gdzie można wykonać szczepienia obowiązkowe i zalecane przed wyjazdem.

W siedzibie PSSE w Grodzisku Mazowieckim umieszczona jest tablica informacyjna na temat zalecanych szczepień osobom udającym się w podróż.

W ramach współpracy ze służbami mundurowymi prowadzono akcję szczepień ochronnych pracowników Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej przeciwko durowi brzuszemu i tężcowi. Ogółem zaszczepiono 18 pracowników.

VI. Ocena stanu sanitarnego zakładów nauczania i wychowania

1. Ogółem w 2021 roku nadzorem objęto 19 placówek stałych ze 144 figurujących w ewidencji, które funkcjonują jako placówki oświatowe i opiekuńczo-wychowawcze. Liczba placówek w ewidencji w 2021 roku wynosiła:

- 24 żłobki;
- 45 przedszkoli funkcjonujących samodzielnie;
- 26 szkół podstawowych funkcjonujących samodzielnie;
- 7 zespołów szkolno-przedszkolnych;
- 5 zespołów szkół;
- 6 liceów ogólnokształcących funkcjonujących samodzielnie;
- 8 innych form wychowania przedszkolnego;
- 3 poradnie psychologiczno-pedagogiczne;
- 1 placówka opiekuńczo-wychowawcza;
- 1 bursa
- 3 placówki wsparcia dziennego;
- 1 szkoła policealna dla dorosłych;
- 3 placówki kształcenia ustawicznego;
- 10 placówek wychowania pozaszkolnego.

W nadzorowanych placówkach przeprowadzono 24 kontrole sanitarne, w tym 4 w placówkach sezonowych (akcja letniego wypoczynku dzieci i młodzieży) oraz 1 wspólną kontrolę interwencyjną w obiekcie nadzorowanym przez Sekcję Higieny Komunalnej. Współpraca z merytorycznymi komórkami nadzoru w PSSE w Grodzisku Mazowieckim prowadzona było na bieżąco w zależności od potrzeb i problemów. Współpraca sprowadzała się do konsultacji i poradnictwa oraz do wspólnych kontroli w nadzorowanych obiektach dla dzieci i młodzieży, każdy w zakresie swojej właściwości. W sposób szczególny współpraca była ścisła z:

- Sekcją Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku – przeprowadzono 2 wspólne kontrole placówek, w których prowadzone jest dożywianie oraz wypoczynku (w tym 1 interwencyjną),
- Sekcją Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego – przeprowadzono 4 wspólne kontrole podczas odbiorów technicznych i przy opiniowaniu placówek,
- Sekcją Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia – przeprowadzono 3 wspólne kontrole i wizytacje, w placówkach sezonowych.
- Sekcją Higieny Komunalnej – przeprowadzono 2 wspólne kontrole interwencyjne.

Realizacja zamierzeń ujętych w planach pionu HDiM za rok sprawozdawczy 2021:

1) Sprawowanie nadzoru sanitarnego nad obiektami placówek nauczania, wychowania, wypoczynku rekreacji dzieci i młodzieży oraz opieki na podległym terenie.

W ewidencji PSSE w Grodzisku Mazowieckim były 144 stałych placówek oświatowo-wychowawcze. Kontrole sanitarne przeprowadzono w 19 placówkach, obejmując bieżącym nadzorem 13 % będących w ewidencji. Liczba kontroli wynikała z czasowego zawieszenia działalności placówek w trybie stacjonarnym w związku z wprowadzeniem w kraju stanu epidemii oraz bardzo dużej liczby zakażeń na terenie placówek. W wyniku kontroli wydano 19 decyzji administracyjnych. Wydano 13 opinii sanitarnych, w tym 6 dla przedszkoli, 1 dla pomieszczeń przeznaczonych na zajęcia dla szkoły podstawowej i 6 opinii w formie decyzji opiniujących żłobki.

2) Analiza warunków środowiskowych funkcjonowania placówek nauczania, wychowania i opieki na terenie objętym nadzorem.

W kontrolowanych placówkach sprawdzano warunki mikroklimatu. Nie odnotowano przypadków niskich temperatur powietrza w pomieszczeniach lekcyjnych oraz w salach pobytu dzieci, jak również braku wentylacji grawitacyjnej lub mechanicznej. Nie stwierdzono nieprzyjemnych zapachów w kontrolowanych placówkach.

3) Ocena warunków sanitarno-higienicznych, w sezonowych placówkach zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży, na terenie województwa mazowieckiego.

Bieżący nadzór sanitarny nad placówkami sezonowego wypoczynku Akcji Letniej i Zimowej prowadzony był na podstawie zgłoszeń zarejestrowanych w bazie MEN, w 2021r. na nadzorowanym terenie odnotowano ogółem 71 turnusów akcji letniej i zimowej. Kontroli dokonano w 4 turnusach. Zgodnie z planem zasadniczych zamierzeń PSSE przekazywała stosowne oceny sprawozdawcze do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Warszawie.

4) Sprawowanie nadzoru w zakresie higieny procesu nauczania i wychowania, w szczególności w zakresie: dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu dzieci i młodzieży, oceny rozkładów zajęć lekcyjnych oraz zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych.

W ewidencji PSSE w Grodzisku Mazowieckim w roku sprawozdawczym było 26 szkół podstawowych funkcjonujących samodzielnie, 6 liceów ogólnokształcących funkcjonujących samodzielnie, 7 zespołów szkolno-przedszkolnych oraz 5 zespołów szkół. Z uwagi na czasowe zawieszenie działalności placówek w trybie stacjonarnym nie prowadzono kontroli szkół, a tym samym nie dokonano oceny dostosowania mebli do wzrostu dzieci i młodzieży, oceny rozkładów zajęć lekcyjnych oraz oceny zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych.

5) Prowadzenie postępowania administracyjnego wynikającego z bieżącego nadzoru nad kontrolowanymi obiektami pobytu dzieci i młodzieży.

W analizowanym roku sprawozdawczym wydano 19 decyzji administracyjnych, w tym 13 umarzających dalsze postępowanie administracyjne oraz 6 decyzji opiniujących żłobki.

6) Ocena przebiegu zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży.

Meldunki z akcji zimowej (1 raz) i akcji letniej (2 razy) zostały przekazywane do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Warszawie, zgodnie z wyznaczonym terminem realizacji przedsięwzięć.

7) Informacja o stanie przygotowania szkół do rozpoczęcia roku szkolnego 2021/2022.

W minionym roku stan przygotowania szkół do nowego roku szkolnego oceniono w 1 placówce. Dzięki przeprowadzonym rozbudowom i przebudowom, a także generalnym remontom i bieżącej konserwacji poprawiono znacznie warunki sanitarno - techniczne i higieniczne. Meldunki zostały przekazywane do WSSE zgodnie z wyznaczonym terminem realizacji przedsięwzięć.

8) Ocena posiadania certyfikatów przez placówki na meble i sprzęt sportowy.

W placówkach sukcesywnie wymieniane są meble edukacyjne na nowe i regulowane, co ułatwia dostosowanie mebli do wzrostu dzieci i młodzieży. Wszystkie meble zakupione są po 1997 roku. W skontrolowanych placówkach odsetek mebli z certyfikatami wynosił 100 %.

Zmiany w infrastrukturze nadzorowanych placówek:

Rozbudowa placówek dotyczyła następujących obszarów: - budowa łącznika z halą widowiskowo-sportową.

Remonty generalne w placówkach polegały na: - remoncie elewacji na budynku; remoncie schodów zewnętrznych; remoncie świetlicy oraz szatni; remoncie dachu na budynku; wymianie nawierzchni na placu zabaw oraz boiskach; wymianie instalacji elektrycznej w budynku; instalacji termoizolacji budynku; modernizacji sali gimnastycznej i kotłowni.

Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania:

Wszystkie placówki na terenie powiatu funkcjonują w budynkach o dobrym stanie zarówno technicznym, jak i sanitarnym, podłączone głównie do wodociągów publicznych i są skanalizowane. W roku 2021 nie kontrolowano placówek bez podłączenia do wodociągu publicznego.

W związku z wprowadzeniem w kraju stanu epidemii, większość placówek oświatowych prowadziła zajęcia w trybie zdalnym w okresie styczeń – czerwiec 2021r. W placówkach, w których funkcjonowały zajęcia stacjonarne oraz w okresie wrzesień – grudzień 2021r. zapewniono wyżywienie (stołówki wydające obiady, lub żywienie na zasadach cateringu, część posiłków refundowana przez Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej).

Forma wypoczynku w miejscu zamieszkania:

Na terenie powiatu wypoczynek dzieci i młodzieży opierał się w 2021 roku o formy organizowane w miejscu zamieszkania. Placówki organizujące akcje letniego i zimowego wypoczynku starały się o

zapewnienie dzieciom podczas pobytu pełnego wyżywienia. We wszystkich skontrolowanych turnusach stan sanitarno - higieniczny i techniczny pomieszczeń przeznaczonych na pobyt dzieci i młodzieży spełniał określone wymagania bez zastrzeżeń. W czasie wypoczynku nie odnotowano wypadków, urazów czy zatruc pokarmowych u uczestników półkolonii.

Sprawowanie nadzoru nad warunkami sanitarno - higienicznymi w żłobkach:

W ewidencji PSSE w Grodzisku Mazowieckim w roku sprawozdawczym były 24 żłobki, z czego skontrolowano 8 placówek. W żadnej z placówek nie wykazano nieprawidłowości.

WNIOSKI:

Stan sanitarny placówek skontrolowanych w ramach kontroli bieżących II i III kwartale 2021r. nie wykazywał nieprawidłowości. W związku z wprowadzeniem w kraju stanu epidemii, co skutkowało czasowym zawieszeniem działalności placówek oświatowych w trybie stacjonarnym na terenie powiatu grodziskiego, w okresie styczeń - czerwiec 2021r. oraz bardzo dużą liczbą zakażeń wśród wychowanków i członków personelu w placówkach oświatowych w okresie wrzesień – grudzień 2021r. nie prowadzono nadzoru sanitarnego w formie bieżących kontroli sanitarnych w I i IV kwartale. Prowadzono natomiast współpracę z dyrektorami placówek w zakresie:

- dystrybucji wytycznych MEN i MZ dla placówek oświatowych oraz placówek opieki nad dziećmi do lat 3 w zakresie procedur bezpieczeństwa związanych z COVID19;
- opiniowania procedur bezpieczeństwa związanych z COVID19, które były wdrażane w placówkach oświatowych oraz placówkach opieki nad dziećmi do lat 3;
- koordynacji procedur obejmowania kwarantanną uczniów/wychowanków oraz członków personelu w sytuacji wystąpienia przypadku zachorowania na COVID-19 na terenie placówki;
- wydawania opinii dot. zawieszenia zajęć stacjonarnych w placówkach w sytuacji wystąpienia przypadku zachorowania na COVID-19 na terenie placówki – w 2021r. wydano 231 takich opinii.

Prowadzone działania miały na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się koronawirusa SARS-CoV-2 w placówkach oświatowych.

VII. Działalność oświatowo – zdrowotna i promocja zdrowia

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grodzisku Mazowieckim podejmuje działania prozdrowotne w zakresie programów krajowych, wojewódzkich oraz innych przedsięwzięć prozdrowotnych obejmujących problematykę zdrowia publicznego. Zadania Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia wynikają z Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, założeń Narodowego Programu Zdrowia, wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia oraz sytuacji epidemiologicznej oraz potrzeb zdrowotnych mieszkańców powiatu grodziskiego. Prowadzone przez nas działania profilaktyczne przyczyniają się do wzrostu świadomości uczniów oraz wszystkich mieszkańców powiatu w kontekście dbałości o własne zdrowie oraz kształtowania stałych, świadomych postaw prozdrowotnych.

Programy edukacyjne adresowane do placówek oświatowych:

1. Profilaktyka palenia tytoniu

A. „Czyste powietrze wokół nas” – adresowany do dzieci w wieku 5 i 6 lat, ich rodziców i opiekunów, mający na celu wykształcenie umiejętności rozróżniania źródeł dymu, zdobycie wiedzy nt. szkodliwości palenia papierosów i ekspozycji na dym tytoniowy.

B. „Nie pal przy mnie, proszę” – program dla uczniów klas I-III mający na celu wykształcenie umiejętności asertywnego zachowania wobec osób palących papierosy w obecności dzieci.

C. „Znajdź właściwe rozwiązanie” – program dla uczniów klas IV-VIII mający na celu zmniejszenie występowania uzależnienia od tytoniu wśród dzieci i młodzieży.

D. „Bieg po zdrowie” – program edukacyjny dla uczniów klas IV szkół podstawowych, ich rodziców i ich opiekunów, którego głównym celem jest zwiększenie wiedzy uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i używania e-papierosów, a poprzez te działania programowe zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród dzieci.

2. „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”

Grupa docelową są dzieci uczęszczające do przedszkoli w wieku 5-6 lat, a także rodzice i opiekunowie dzieci. Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków higieniczno-żywnościowych od najmłodszych lat.

3. „Chroń się przed kleszczami wszystkimi sposobami”

Program edukacyjny dotyczący profilaktyki chorób odkleszczowych dla placówek wychowania przedszkolnego i szkół podstawowych.

4. „Kleszcz mały czy duży – nic dobrego nie wróży”

Program edukacyjny dotyczący zapobiegania chorobom przenoszonym przez kleszcze na człowieka, skierowany do uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych.

5. „Trzymaj Formę!”

Program edukacyjny o zbilansowanym odżywianiu i aktywności fizycznej. Głównym celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród dzieci (klasy V-VIII) i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

6. „Pierwszy dzwonek”

Program edukacyjny opracowany w ramach Ogólnopolskiej Kampanii Profilaktyki Zakażeń Meningokokowych „Nie! Dla meningokoków”. Program przedstawia czym jest inwazyjna choroba meningokokowa, co to są meningokoki, jak dochodzi do zakażenia i kto jest na nie narażony. Zapoznaje z przebiegiem zakażenia i jego najczęstszymi objawami oraz leczeniem i zapobieganiem (profilaktyka – szczepienia i higieniczne zachowania). Adresatami są uczniowie klas IV-VIII szkół podstawowych.

7. „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Celem Programu „ARS, czyli jak dbać o miłość?” jest dotarcie z przekazem edukacyjnym do uczniów szkół ponadgimnazjalnych i ograniczenie skutków zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych (alkoholu, tytoniu i narkotyków). W programie nie skupiono się tylko na negatywnych skutkach zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, ale przede wszystkim na wartościach uznawanych przez młodych ludzi za ważne, takich jak miłość, rodzina, bezpieczeństwo. Uczniowie dowiadują się, jak nadużywanie tych substancji może negatywnie wpływać na te wartości.

8. Profilaktyka wirusowego zapalenia wątroby „Podstępne WZW”

Cel główny: upowszechnienie wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C.

9. Profilaktyka czerniaka „Znamię! Znam je?”

Cel główny: upowszechnienie wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka oraz uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki oraz wagi odpowiednich zachowań i postaw.

10. „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”

Program edukacyjny z zakresu profilaktyki zakażeń HPV i raka szyjki macicy adresowany do uczniów (dziewcząt i chłopców) klas VII - VIII szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych, a także ich rodziców i opiekunów.

11. „Zdrowe piersi są OK!”

Program edukacyjny dotyczy profilaktyki raka piersi. Adresowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych (dziewczęta, chłopcy), pośrednio również do rodziców, kobiet z najbliższego otoczenia uczniów oraz kadry pedagogicznej szkół.

12. Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV I AIDS

Cel – profilaktyka HIV/AIDS i graniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV w społeczeństwie, kształtowanie postawy tolerancji wobec osób zakażonych.

Adresaci – uczniowie szkół ponadpodstawowych i kadra pedagogiczna

Zamieszczono informacje na profilu Facebook – 275 odbiorców

W roku szkolnym 2020/2021 ze względu na pandemię COVID-19 oraz wprowadzone nauczanie zdalne placówki edukacyjne nie realizowały zaproponowanych programów edukacyjnych. W bieżącym roku szkolnym wystosowano do wszystkich przedszkoli i szkół pisma zapraszające do wzięcia udziału w programach. Część placówek wyraziła chęć współpracy. Liczbę dzieci i dorosłych uczestniczących w programach poznamy po zakończeniu obecnego roku szkolnego.

Realizacja kampanii społecznych:

A. Światowy Dzień Bez Tytoniu

Hasło przewodnie Światowego Dnia Bez tytoniu 2021 ogłoszone przez Światową Organizację Zdrowia brzmiało: „Commit to quit”, co w wolnym tłumaczeniu sugeruje zobowiązanie do zakończenia nałogu / złożenie obietnicy rzucenia palenia. Dzień ten stanowi okazję do zwrócenia uwagi całego świata na powszechność nałogu palenia papierosów i jego negatywne skutki zdrowotne.

W tym dniu opublikowano materiały na Facebooku PSSE, z którymi zapoznało się 95 odbiorców.

B. Comiesięczny monitoring dot. przestrzegania zakazu palenia tytoniu w placówkach oświatowych, przedsiębiorstwach podmiotów leczniczych, zakładach pracy, lokalach gastronomiczno-rozrywkowych, obiektach kultury i wypoczynku, sportowych, służących obsłudze podróżnych oraz w pomieszczeniach użytku publicznego.

Realizacja interwencji nieprogramowych:

1. Światowy Dzień Zdrowia – 7 kwietnia

Celem tego przedsięwzięcia jest zwrócenie szczególnej uwagi na najbardziej istotne problemy zdrowotne społeczeństw na świecie. W 2021 roku hasłem przewodnim zaproponowanym przez WHO było „*Budujemy bardziej sprawiedliwy i zdrowszy świat*”. Informację o Światowym Dniu Zdrowia zamieszczono na profilu Facebook PSSE (57 odbiorców).

2. Bezpieczny Letni Wypoczynek

Przeprowadzono 4 wizytacje w placówkach organizujących letni wypoczynek. Edukacją objęto 122 osoby. Organizatorzy wizytowanych półkolonii przygotowali harmonogramy zajęć, które uwzględniały postulaty dotyczące zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej, w programach zajęć znajdowały się lekcje dotyczące bezpieczeństwa. Każdy kontrolowany ośrodek posiadał w swoim harmonogramie zajęcia związane z tematyką COVID-19 oraz z jego profilaktyką.

Działania koncentrowały się na dystrybucji i publikacji materiałów edukacyjnych drogą internetową o następującej tematyce: ochrona przed promieniami UV, witamina D, bezpieczeństwo w czasie upałów, bezpieczne zachowania nad wodą, barszcz Sosnowskiego. Na bieżąco informowano o zamkniętych i otwartych kąpieliskach. Liczba odbiorców: 922

3. Profilaktyka chorób odkleszczowych

Na stronie PSSE zamieszczono cykl krótkich artykułów pt. „Dzień z życia kleszcza”, z którymi zapoznało się 1369 osób.

4. Promocja szczepień ochronnych

Promowano hasło „Szczepimy zgodnie z kalendarzem i zgodnie z rozsądkiem”. Publikowano informacje oraz infografiki na profilu Facebook dotyczące szczepień ochronnych zgodnych z kalendarzem szczepień i szczepień dodatkowych, w tym przeciwko COVID-19. Informacje dotarły do 2185 osób.

5. Profilaktyka nowotworów.

W ramach Międzynarodowego Dnia Walki z Rakiem i Października – Miesiąca Profilaktyki Raka Piersi opublikowano na profilu Facebook Stacji informacje o zaleceniach Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem oraz o dostępnych badaniach przesiewowych w ramach Programów Profilaktycznych (cytologia, mammografia). Działaniami związanymi z promocją badań profilaktycznych objęto ok. 393 osoby.

6. Profilaktyka zakażeń powodowanych przez SARS-CoV-2

Na profilu Facebook zamieszczono szereg informacji dot. COVID-19 (m.in. bieżące informacje, szczepienia p/COVID-19, zalecenia dla społeczeństwa i dla placówek oświatowych), z którymi zapoznało się 5652 osób.

7. Profilaktyka wścieklizny

Do podmiotów leczniczych wystosowano pisma zapraszające do podjęcia międzypodmiotowej współpracy w zakresie polityki informacyjnej dotyczącej akcji szczepień doustnych lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie realizowanej przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii. Przesłano pliki z kartami informacyjnymi i ogłoszeniem dot. realizowanych działań w zakresie rozdysponowania szczepionek oraz zwrócono się z prośbą o rozwieszenie, w miejscach widocznych dla pacjentów, informacji nt. szczepień lisów i profilaktyki wścieklizny.

Publikacja informacji na profilu Facebook PSSE – 318 odbiorców.

8. Profilaktyka zatruc grzybami

W okresie jesiennym publikowano na oficjalnym profilu Stacji informacje dot. zasad bezpiecznego grzybobrania, skutków spożycia grzybów niejadalnych i trujących oraz wyeksponowano tablicę informacyjną przy wejściu do PSSE o tematyce zróżnicowania grzybów jadalnych i podobnych niejadalnych. Liczba odbiorców: 200

9. Akcja „Witaj szkolo!”

Przed rozpoczęciem roku szkolnego zamieszczono informacje na Facebooku dot. zbyt ciężkich plecaków uczniów, które mogą sprzyjać rozwojowi wad postawy wśród dzieci i młodzieży, Informacje dotarły do 162 osób.

10. Profilaktyka WZW

Na profilu Facebook PSSE zamieszczono informacje nt. WZW typu A, B i C, które dotarły do 111 osób.

11. Bezpieczna żywność

Na profilu Facebook PSSE zamieszczono szereg informacji dot. bezpieczeństwa żywności i wody, racjonalnego odżywiania oraz świadomości konsumenckiej. Liczba odbiorców: 1738

12. Profilaktyka grypy i bezpieczne korzystanie z antybiotyków

Na profilu Facebook PSSE zamieszczono informacje na powyższy temat, które dotarły do 99 osób.

PODSUMOWANIE

Głównym celem działań pionu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia Państwowej Inspekcji Sanitarnej było kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych poprzez promowanie zdrowego stylu życia oraz pogłębianie świadomości w zakresie zachowań ryzykownych mających wpływ na zdrowie.

W swoich działaniach zmierzających do poprawy stanu zdrowia mieszkańców powiatu grodziskiego Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Grodzisku Mazowieckim uwzględniała bieżące problemy związane z sytuacją epidemiologiczną. Z uwagi na pandemię COVID-19 główną drogą przekazu informacji prozdrowotnych był internet (strona internetowa PSSE, Facebook). Oprócz wymienionych wyżej zagadnień poruszano również tematykę profilaktyki zdrowia psychicznego (w tym depresji), zatruc tlenkiem węgla, dbałości o wzrok, a także przestrzegano przed osobami chcącymi wyłudzić dane osobowe.

VIII. Nadzór zapobiegawczy

DZIAŁALNOŚĆ NA TERENIE POWIATU GRODZISKIEGO W ZAKRESIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO W ROKU 2021

Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego zajmuje się ochroną zdrowia publicznego na terenie Powiatu Grodziskiego na wielu płaszczyznach, wykonując zadania o charakterze prewencyjnym, które zostały określone w art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 195). Ocenę stanu sanitarnego powiatu grodziskiego przeprowadzono na podstawie zakresu działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, do którego należą w szczególności:

- 1) opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- 2) uzgadnianie (w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko) zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- 3) wydawanie opinii w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz określanie ewentualnego zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko dla planowanych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko,
- 4) uzgadnianie środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięć przed wydaniem decyzji środowiskowej,
- 5) uzgadnianie dokumentacji projektowej obiektów budowlanych (budowa, zmiana sposobu użytkowania) pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- 6) uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2351),
- 7) opiniowanie spełnienia wymagań higieniczno-sanitarnych obiektów i lokali usługowych, w których w wyniku prowadzonych prac budowlanych oraz adaptacyjno-montażowych dokonano zmiany przeznaczenia,
- 8) uzgadnianie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- 9) opiniowanie lokali aptek ogólnodostępnych, punktów aptecznych, hurtowni farmaceutycznych, składów celnych, składów konsygnacyjnych na podstawie *Ustawy z dnia 6 września 2001 r. Prawo Farmaceutyczne* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1977),
- 10) opiniowanie obiektów budowlanych przeznaczonych do prowadzenia magazynów broni, amunicji oraz wyrobów o przeznaczeniu wojskowym i policyjnym pod kątem spełnienia wymagań sanitarnych na podstawie *Ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r.*

w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1545),

11) opiniowanie rozwiązań innych niż określone w obowiązujących przepisach prawnych, w tym w zakresie warunków technicznych.

W 2021 r. sporządzono łącznie 360 opinii i decyzji dotyczących powyższych zagadnień. W ramach prowadzonej przez Sekcję działalności zaopiniowano **20 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin**, w tym:

- 5 dla terenu Gminy Żabia Wola,
- 4 dla Gminy Jaktorów,
- 9 na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki,
- 2 dla części terenu miasta Grodzisk Mazowiecki.

W trakcie uzgadniania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego szczególną uwagę zwracano na ustalenia w zakresie kształtowania ładu przestrzennego, komunikacji i zasad uzbrojenia terenu w infrastrukturę techniczną, mając na względzie minimalizację zagrożeń dla terenów zabudowy mieszkaniowej i zabudowy chronionej (obiekty ochrony zdrowia, placówki oświatowe, domy pomocy społecznej) oraz zapewnienie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej. Zmiany w projektowanych dokumentach planistycznych dotyczyły, m.in.: zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności poprzez rozwój budownictwa mieszkaniowego i usługowego, wyznaczenia terenów przeznaczonych pod zabudowę usługową, tereny oświaty, tereny usług sakralnych, obiekty produkcyjne, składy i magazyny, określenie obszarów zieleni, a także terenów usług administracji oraz obszarów rekreacji przy jednoczesnym zapewnieniu właściwych zasad ochrony środowiska naturalnego. W powiecie grodziskim stopniowo zwiększa się ilość sieci wodociągowych i kanalizacyjnych oddawanych do użytkowania. Działania te wpływają na poprawę stanu środowiska, a zwłaszcza stanu czystości wód powierzchniowych oraz ochronę wód podziemnych. Systematyczna rozbudowa sieci wodociągowych umożliwia coraz szerszej liczbie odbiorców zaopatrzenie w wodę do picia właściwej jakości i w odpowiedniej ilości z ujęć publicznych. W związku z zainwestowaniem terenów powiatu grodziskiego oraz wyznaczeniem nowych funkcji użytkowych obszarów dotychczas nieużytkowanych wprowadzono zmiany w układzie komunikacyjnym dostosowując istniejące ciągi komunikacyjne do wymogów przepisów prawa oraz wyznaczając nowe drogi wraz z towarzyszącą im infrastrukturą techniczną. Zmiany wprowadzone zapisami miejscowych planów przyczyniły się do uwydatnienia wartości kulturowych obszaru powiatu podtrzymując jego historyczny charakter i istniejący ład przestrzenny.

Zmiany wskazywane w planach miały służyć uporządkowaniu istniejącego ładu przestrzennego i sposobów wykorzystania terenów. W przedstawianych do uzgodnienia projektach uchwał miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego opiniowano funkcjonalność proponowanych rozwiązań, w tym ich wpływ na poprawę warunków sanitarnych analizowanych obszarów poprzez, m.in. rozbudowę istniejących i budowę nowych sieci wodociągowych, budowę infrastruktury kanalizacyjnej oraz

uregulowanie zasad gospodarki odpadami. W wydawanych opiniach zwracano uwagę na warunki higieny środowiska w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych. Opiniowano wpływ proponowanych rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń miejscowych planów na stan środowiska oraz warunki i jakość życia mieszkańców. W opiniowanych dokumentach planistycznych zwracano uwagę na istniejące na danym obszarze problemy ochrony środowiska oraz uciążliwości dla mieszkańców, w tym, m.in.: zanieczyszczenia komunikacyjne, zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego ściekami z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych, a także niską emisję z gospodarstw domowych. W opiniowanych projektach uchwał miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego analizowano projektowane rozwiązania techniczne oraz funkcjonalno-przestrzenne mające na celu minimalizację istniejących uciążliwości oraz ograniczenie negatywnych skutków realizacji zapisów planów.

Uwagi zgłaszane w procesie opiniowania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczyły, m.in.: obowiązku wykonania pasów zieleni izolacyjnej ograniczających uciążliwości dla środowiska oraz mieszkańców oddzielających teren rolniczy, na którym dopuszcza się realizację przedsięwzięć z zakresu chowu i hodowli kur od terenów zabudowy mieszkaniowej, a także obowiązku wykonania szczelnych zbiorników bezodpływowych na płynne odchody zwierzęce oraz zamkniętych zbiorników na produkty fermentacji odpowiednich do stosowanych systemów utrzymania zwierząt z zachowaniem warunków oraz odległości od zabudowań mieszkalnych i granicy działki sąsiedniej.

Zgłaszane przez PPIS w wydawanych opiniach sanitarnych dotyczących opracowywanych dokumentów planistycznych zastrzeżenia i uwagi zostały uwzględniane w projektach uchwał.

W ramach prowadzonej działalności zaopiniowano **1 projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grodzisk Mazowiecki.**

W 2021 r. wydano **12 opinii sanitarnych uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko:**

- 1 dla terenu Miasta Milanówka,
- 3 dla Gminy Żabia Wola,
- 4 dla Gminy Grodzisk Mazowiecki,
- 3 dla Gminy Jaktorów,
- 1 dla terenu miasta Grodzisk Mazowiecki.

Wydano **7 opinii sanitarnych dotyczących uzgodnienia projektu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla obszarów, na których nie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.**

Dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wydano **23 opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.** Dla 1 przedsięwzięcia na terenie Gminy Milanówek wskazano potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

Sporządzono **9 opinii sanitarnych o projektach architektoniczno-budowlanych.** Dla 1 projektu architektoniczno-budowlanego dotyczącego zmiany przeznaczenia budynku mieszkalnego na potrzeby banku tkanek wydano negatywną opinię sanitarną z uwagi na liczne nieprawidłowości oraz brak spełnienia

wymagań obowiązujących przepisów higieniczno-sanitarnych. Przedłożone do zaopiniowania projekty dotyczyły budynków przeznaczonych na działalność gastronomiczną, placówek opieki nad dziećmi, budynku przeznaczonego na hostel, a także pomieszczeń przeznaczonych na działalność leczniczą i kosmetyczną. Wszystkie zaopiniowane projekty dotyczyły branży architektonicznej, instalacji sanitarnych, wentylacji oraz technologii. Uzgadnianie inwestycji na etapie projektowania eliminuje w początkowej fazie, m.in.: nieprawidłowości w zakresie rozwiązań funkcjonalnych i przestrzennych, instalacji wodno-kanalizacyjnej, wentylacji, technologii, wyposażenia oraz warunków higieniczno-sanitarnych przewidzianych dla pracowników, co w konsekwencji przyspiesza proces odbioru inwestycji.

Rozpatrzono **79 zgłoszeń zakończenia budowy obiektów budowlanych**, które dotyczyły m.in.: budynków mieszkalnych, usługowych, infrastruktury technicznej, w tym sieci wodociągowych, sieci kanalizacji sanitarnej oraz kanalizacji deszczowej, obiektów technicznych oczyszczalni ścieków obejmujących reaktory biologiczne, samoobsługowych myjni samochodowych, budynku świetlicy wiejskiej, budowy i rozbudowy dróg, przebudowy instalacji technicznych, w tym sieci energetycznych i teletechnicznych, remontu i przebudowy hali na potrzeby zaplecza technicznego wydziału napraw i utrzymania taboru WKD, budynków gospodarczo-garażowych, obiektu kultu religijnego, magazynu chłodniczego bez stanowisk pracy stałej, rozbudowy parkingu samochodów osobowych, rozbudowy istniejącej stacji paliw płynnych, magazynu odpadów, budynku sali gimnastycznej, a także warsztatu samochodowego, budynku sali szkoleniowo-eventowej oraz biogazowni rolniczej.

Przeprowadzono **70 kontroli obiektów**, w tym obiektów nowo wybudowanych zajmując stanowisko w zakresie dopuszczenia do użytkowania, w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane* (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351), a także oceniając spełnienie wymagań higieniczno-sanitarnych w obiektach, w których dokonano zmiany sposobu użytkowania lub adaptacji oraz w obiektach trakcie trwania prac budowlanych.

Przeprowadzono 17 kontroli obiektów budowlanych w związku z zawiadomieniem zakończenia budowy i zamiarem przystąpienia do użytkowania w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane* (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351), w tym:

- w 1 budynku przeznaczonym na Siedzibę Urzędu Skarbowego,
- w 5 halach produkcyjno-magazynowych,
- w 1 budynku produkcyjno-magazynowym z częścią biurową,
- w 1 budynku przeznaczonym na przedszkole,
- w 1 budynku magazynowym z częścią biurowo-socjalną,
- w 2 budynkach handlowych,
- w 1 budynku administracyjnym Centrum informacyjno-administracyjnym i rozwoju przedsiębiorczości oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu,
- w 1 budynku szwalni,
- w 1 budynku usługowym,
- w 1 budynku Siedziby Posterunku Policji,
- w 1 budynku biurowym z parkingiem dla przyczep transportowych (w 1 obiekcie przeprowadzono II kontrole),

Przeprowadzono 52 kontrole w związku z wnioskiem o wydanie opinii sanitarnej o spełnieniu wymagań higieniczno-sanitarnych obiektów i lokali usługowych po przeprowadzonej adaptacji oraz zmianie sposobu użytkowania, w tym:

- w 9 lokalach przeznaczonych na sklep spożywczy,
- w 13 lokalach przeznaczonych na działalność gastronomiczną (bar, pizzeria, restauracja),
- w 1 budynku z pomieszczeniami przeznaczonymi do wydawania posiłków dla dzieci,
- w 1 budynku przeznaczonym na tymczasowy punkt szczepień przeciwko COVID-19,
- w 1 budynku przeznaczonym na działalność biurową,
- w 1 budynku z pomieszczeniami przeznaczonymi do magazynowania żywności,
- w 1 pawilonie usługowym przeznaczonym na sklep z warzywami,
- w 1 lokalu przeznaczonym na sklep mięsno-wędliniarski,
- w 1 lokalu przeznaczonym na salę zabaw z kawiarnią,
- w 2 lokalach przeznaczonych na gabinety lekarskie,
- w 7 lokalach przeznaczonych na salon kosmetyczny,
- w 2 lokalach przeznaczonych na sklep z pieczywem,
- w 1 budynku z pomieszczeniami administracyjnymi i socjalnymi,
- w 4 lokalach usługowych przeznaczonych do opieki nad dziećmi,
- w 1 pomieszczeniach przeznaczonych na magazyn,
- w 1 budynku przeznaczonym na szkołę,
- w 2 budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na kuchnię cateringową,
- w 1 budynku przeznaczonym do produkcji i konfekcjonowania artykułów spożywczych w opakowania reklamowe,
- w 1 budynku przeznaczonym na magazyn broni i amunicji,
- w 1 budynku stacji paliw

Przeprowadzono 1 kontrolę w budynku usługowym przeznaczonym na restaurację w związku z wnioskiem Inwestora o zatwierdzenie i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS wraz z Sekcją Higieny Żywnienia jako komórką wiodącą.

W 10 obiektach stwierdzono nieprawidłowości pod względem spełnienia wymagań higieniczno-sanitarnych, w tym w 3 obiektach, w których przeprowadzono kontrolę w związku z zawiadomieniem o zakończeniu budowy i zamiarze przystąpienia do użytkowania w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 7 lipca 1997 r. Prawo Budowlane* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2351) oraz w 7 obiektach, w związku z wnioskiem o wydanie opinii sanitarnej o spełnieniu wymagań higieniczno-sanitarnych obiektów i lokali usługowych po przeprowadzonej adaptacji oraz zmianie sposobu użytkowania. Większość obiektów, w których przeprowadzono czynności kontrolne wykonywana była zgodnie z projektem architektoniczno-budowlanym oraz technologicznym. Projekty budynków były uzgadniane przez rzeczoznawców do spraw sanitarno-higienicznych.

Wydano **52 opinie sanitarne stwierdzające spełnienie wymagań higieniczno-sanitarnych obiektów i lokali w związku z przeprowadzonymi pracami adaptacyjnymi oraz dostosowaniem do nowych funkcji.**

Wydano **16 opinii sanitarnych w związku z dopuszczeniem obiektów budowlanych do użytkowania** w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane* (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351). Dla 1 obiektu wydano **1 decyzję umarzającą** postępowanie

w sprawie wyrażenia stanowiska w trybie art. 56 ust. 1 pkt 2 *Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane* (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351) odnośnie zgodności wykonania obiektu z projektem budowlanym w związku z brakami w dokumentacji uniemożliwiającymi zajęcie przez Organy Inspekcji Sanitarnej pozytywnego stanowiska.

Wydano **70 decyzji płatniczych** za czynności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, w tym 9 decyzji płatniczych za uzgodnienie dokumentacji projektowej oraz 61 decyzji płatniczych za czynności kontrolne.

W roku 2021 r. podobnie jak w latach poprzednich, udzielono wielu konsultacji i informacji w zakresie wymagań sanitarno-higienicznych, głównie w sprawach dotyczących adaptacji obiektów na działalność usługową związaną z produkcją i obrotem żywnością, a także formami opieki nad małymi dziećmi - przedszkola, zespoły przedszkolne, żłobki, punkty przedszkolne, placówek oświatowych, placówek świadczących usługi medyczne – gabinety specjalistyczne, przychodnie oraz dotyczących zakładów fryzjerskich, kosmetycznych i odnowy biologicznej. Z uwagi na sytuację epidemiologiczną konsultacje z Inwestorami prowadzone były drogą e-mail oraz telefonicznie. Prowadzone konsultacje stanowią pomoc Inwestorom, w zakresie spełnienia wymogów sanitarno-higienicznych, przy planowaniu określonego rodzaju działalności, ale również w zakresie lokalizacji i zgodności inwestycji z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Współpraca Inwestorów z Sekcją Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przed podjęciem działań inwestycyjnych, jak również w trakcie ich realizacji skutkuje brakiem konieczności zgłaszania sprzeciwów w dopuszczeniu do użytkowania przedsięwzięć.

Na terenie powiatu grodziskiego nie ma rzeczoznawców do spraw sanitarno-higienicznych. W trakcie czynności kontrolnych przeprowadzanych w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane* (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351) w trakcie trwania prac budowlanych oraz dopuszczania do użytkowania obiektów budowlanych, a także kontroli w związku z zawiadomieniem o zakończeniu adaptacji oraz zmianie sposobu użytkowania obiektu każdorazowo monitorowano pracę rzeczoznawców do spraw sanitarno-higienicznych. Projekty budowlane oraz technologiczne były uzgadniane pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przez rzeczoznawców do spraw sanitarno-higienicznych bez znaczących uchybień w dokumentacji projektowej, na podstawie której wykonywany był obiekt oraz zgodnie z posiadanymi uprawnieniami.